

Linksmų Kalėdų ir Lai- mingų Naujų Metų

Linksmų Kalėdų ir Laimin-
gų Naujų Metų linkime savo
broliams ir sesėms, Susivie-
nijimo Centro tarnautojams,
Susivienijimo kuopų viršinin-
kams, Susivienijimo organi-
zatoriams, visiems Susivieni-
jimo nariams, visiems orga-
no Tėvynės bendradarbiams
ir SLA geriems draugams.

SLA Pildomoji Taryba:

Prez. P. P. Dargis,
Vice prez. S. Gegužis,
Skr. M. J. Vinikas,
Išdin. N. Gugienė,
Iždo glob. E. Mikužintė,
Iždo glob. S. Briedis,
Dr. kvot. Dr. S. Biežis.

Sveiki, Sulaukę Kalėdų

Sveikiname su Kalėdų Šventėmis

Kalėdų švenčių proga svei-
kiname Susivienijimo Lietu-
vių Amerikoje Pildomąją Ta-
rybą, visų Susivienijimo ku-
opų viršininkus, Susivienijimo
organizatorius, visus Susi-
vienijimo narius, visus orga-
no Tėvynės bendradarbius ir
visus skaitytojus.

Linkime visiems mūsų fra-
ternales-broliškos organi z a-
cijos nariams ir narėms luotai-
koje praleisti Kalėdas.

Tėvynės Redakcija,
Administracija,
SLA Tarnautojai.

SOFIJA AMBRAZEVIČIENĖ

AGUONOS

Kučių diena nusirito...
Jau ir prieblanda nukrito,
Ir kalėdinė žvaigždėlė
Sumirgėjo ant dangaus.
Visi renkasi prie stalo,
Da virtuvėj ką tai mala...
Mat, aguonas tenai ruošia,
I jas liepos medų košia,
Kad nebūtų jokio taško
Bičių sparnų, arba vaško.
Nuo senovės pastebėta,
Prie plotkelių — piima vieta
Ar bakužė, ar pas "ponus"—
Visur užima aguonos.
Ir už ką joms tiek pagarbos?
Nes, jos yra aukštos svarbos.
Iš aguonų, apart maisto,
Pagamina tokį vaistą,
Kurs galingą turi jėgą
Ir nuleidžia saldų miegą,
Visus skausmus numalšina,
Net ir sielą nuramina.
Kučių naktį kiek žvaigždelių—
Tick aguonuose grudelių,
Kas grudelius suskaitys?
Tick žvaigždelių—kas matys?
Mūsų laukuose auga gėlės,
Ranunculai, rugiagėlės,
Mums galvelėm čia linguočia,
Kaip žarijos raudonojoja
Lauko aguonėlės.
Kam gi juos sutvėrė Dievas,
Jei ne gražint mūsų pievas?

JUOZAS MIKUCKIS

Naujų Metų Apmąstymai

I.

SAULĖ GRĮŽTA

I mus sugrįžti saulė skuba—
Ją sveikina delnai sugrūbę
Ir sodai ir laukai pakabę,
Ereliai kalnuose ir činiai!

Šią naktį nebemings sodybos,
Ir puotos eiseną didi bus:
Mes saulę sveikinsim pirmieji
Ir klyksime ir šoksime laimėje!

Ir žemė alps po mūsų kojom
Už tas auksas, kurias aukojom,
Ir skirsis debesėlis lėtas,
Kad mus daugus matyt galėtų.

II

DIENŲ VERPĖJA

Sulinkusios dienų verpėjos
Vienuodai sukasi ratelis.

KELMUTIS

ŽIEMA

Pažiūrėjau aš į dangų,
Pažiūrėjau į laukus,
Miškas, laukas, upė rodo,
Kad jau žiema greitai bus.

Lygtuna aplink baltuoja,
Mėlini šešėliai bėga,
Stovi miškas užkerėtas,
Kietu miegu gamta miega.

Žilas šaltis kelius faiso,
Jau aš girdžiu jo plaktuką,
Tiltus, tvoras, apžiūrėjęs,
Juos sustiprina, užsuka.

Ir mėnulis, nakties sargas,
Jau žeminiį darbą daro.
Apsiniaukęs, be paliovos,
Debesėlius sniego varo.

Šiaurės vėjas su žiemužė
Jau laukuos suktinį šoka,
Visur tušėja, visur nyku,
Apsakyt aš to nemoku.

Iverpti siulan visą spėjus,
Mūs amžiaus baigia ji kuodelį.

Per kokį prašmatnų audimą
Raizgysis siulės mūsų kelio,
Ir mūs kovų ir pabudimo
Ar ten žerės ryškiau vietele?

III

PRAEINA EROS

Praeina eros, žmonės mainos,
Retai patieka žymės tako,
Kur žengta jų ir kokios dainos
Geriau į širdį jiems prašneko.

Kas vakar buvo aukšta, šventa,
Didžiavosi ir lenkės žmonės—
Šiandien uždėjo karsto lentą
Ir laidoja jau be malonės.

I ką gi akmenimis mėtė,
Kankino, degino ant laužo—
Prieš tą klupo nun žemėti
Ir kaktomis į aslą daužo...

S. AMBROSIUS

SIDABRINĖ ŠVIESA

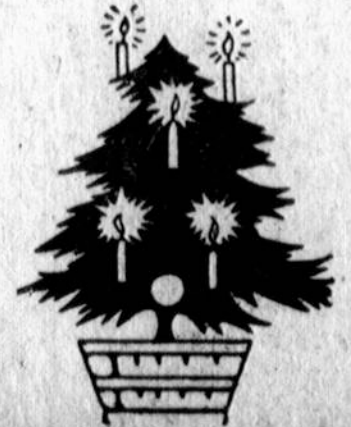
Betlejaus žvaigždėlė
Danguj užtekėjo,
Sidabrinę šviesą
I pasaulį lieja.
Nors ir tamsu, nyku,
Smaugia mus žiemužė,
Džiaugiasi širdelė,
Jautroji širdužė.
Nes, Kalėdų šventė

PILENAS

SKAMBUČIAI

Per laukus važiuoju,
Vėjas suka sniegą,
Juokiasi skambučiai,
Juodbėrelis bėga...
Greičiau, juodbėrelė,
Mergužėlė laukia,
Vai, kaip pamažėliai
Šitas laikas plaukia!...
Kur keliai sueina—
Ten ji mane lauks,
Kad ir plikan lauke
Šiaurės vėjas staugs.
Mūs laukai — kaip jūra,
Dengia viską rukas,
Toli staugia vilkas,
Baltas sniegas sukas...
Kučių vakarėlis,
Ir ne mēnesieną,
Bijosi mergelė
Grynam lauke viena.
O kaip susitiksime—
Dingsta visa baimė,
Mylime viens kitą—
Tame mūsų laimė.

Aiškią viltį duoda,
Kad žydės teisybė,
Laisvė bus vienoda,
Nebus pavergųjų,
Nebus nugalėtų,
Viešpataus lygybė,
Pranašų žadėta.

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance
of America

M. LEO VASIL
Editor

DR. M. J. VINIKAS
Manager

Yearly Subscription Rates
In the United States ---- \$4.00
To Foreign Countries ---- \$5.00
307 West 30-th Street
New York 1, N. Y.
Tel. LAckawanna 4-5529

Susivienijimo kuopų skubus prašymai turi būti prisiųsti ne vėliau savaitės laiko prieš laikraščio išleidimą. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisydo savo nuostatais.

Keičiant adresus būtina paduoti kito zono numerį.

SLA Pastoviosios Kamisijos linki visiems SLA nariams Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų.

Istatų Komisija

DR. A. MONTVIDAS
4010 W. Madison Street
Chicago 12, Ill.
DR. K. DRANGELIS
2420 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
K. J. MACIUKAS
2549 W. 71-st Street
Chicago 29, Ill.

Kontrolės Komisija

A. CHAPLIKAS
788 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.
S. MICHELSONAS
11 Squantum Street
E. Milton 86, Mass.
A. S. TREČIOKAS
311 Walnut Street
Newark, N. J.

Skundų ir Apeliacijų Komisija

ADV. T. E. MACK
482 Wyoming Avenue
Wyoming, Pa.
S. F. BAKANAS
421 Forbes Street
Bridgeville, Pa.
S. C. BUDVITIS
34 Oliver Street
Cambridge 38, Mass.

Švietimo Komisija

DR. P. GRIGAITIS
1739 So. Halsted Street
Chicago 8, Ill.
M. VAIDYLA
840 W. 33-rd Street
Chicago 8, Ill.

Sveikatos Komisija

DR. M. NASVYTIS
2247 So. Emerald Avenue
Chicago 16, Ill.
DR. A. GRIGAITIS
295 Wyona Street
Brooklyn 7, N. Y.
DR. V. TERCIJONAS
133 No. 4-th Street
Brooklyn 11, N. Y.

Labdarybės Komisija

K. KATKEVICIENE
6423 So. Spaulding Ave.
Chicago 32, Ill.
J. M. TUMAVICIENE
30 Robeson Street
Jamaica Plain, Mass.
B. SPUDIENE
88-33 Elderts Lane
Woodhaven 21, N. Y.
B. PIVARONIENE
3651 Brighton Road
Pittsburgh 12, Pa.
DR. M. J. VINIKAS
307 W. 30-th Street
New York 1, N. Y.

Jaunuolių Komisija Amerikoje

P. DAGYS
1135 Blake Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
A. VALATKIENE
125 Seventh Avenue
Paterson, N. J.
(Nukelta į 6 puslapį)

DIDŽIOSIOS SLA ŠEIMOS KALĖDŲ EGLUTĖ

Šiais nepaprastais laikais tradicinė Kalėdų eglutė gauna ypatingos reikšmės. Kiekvienos atskiros šeimos Kalėdų šventė, kuri kartą į metus ypatingai sujungia visus šeimos narius artumo jausmais, šią dieną jau pritinka mūsų jungtinei lietuviškai šeimai, kuri akivaizdoje užklupusių istorinių negerovių giliai jaučia savo tarpe tikrai šeimynišką artumą ir bendrą visiemis meilę.

Tokiomis nuotaikomis pastaraisiais laikais sutinka lietuvis Kalėdas, persiimdamas tautinio solidarumo nuotaikomis ir jausdamas kiekvienam savo giminės kraujo broliui nuoširdžiausį troškimą pagalbėti ir susijungia su juo bendrais kovos dėl tautos laisvės pasiryžimais.

Bendroje lietuvių visuomenėje Susivienijimo Lietuvių Amerikoje didžioji šeima užima ypatingai svarbią vietą. Musų broliškoji organizacija savo darbo pagrindą nuo pat įsikurimo laikų, dar prieš 75 metus, nuo garbingųjų aušrininkų laikotarpio, padėjo svarbiausius musų tautiniam darbui principus—tautinį solidarumą ir savitarpinę savo brolių pagalbą.

Šiandien mes pasididžiudami galim įsitikinti, jog šie principai lietuviuose giliai prigijo ir surado visuotinio pritarimo.

Kiekvienas turime šios šalies žemėlapi. Taip pat neseniai musų organe buvo paskelbtas tikslus Susivienijimo kuopų sąrašas, nurodant kurioje valstijoje ir kuriam mieste musų kuopos veikia. Jeigu žemėlapyje, nors bandymo delei, padarysit ženklus, pažymintius kuopų vietas, tada

akivaizdžiai galėsit įsitikinti, koks tikrumoje platus, kaip visuotinai apimantis, yra musų organizacijos tinklas, kurs pasiekia visas lietuvių kolonijas, kuriame sutelpa visi žymiausi lietuvių patriotai veikėjai ir kaip svarbi yra musų organizacijos veikla, kuri daugiausia lietuvių sujungia savo cilėse.

Tad kiekvienas Susivienijimo narys Kalėdų šventėse jaučia ne tik saviškių, bet ir šios didžiulės šeimos artumą ir glaudžius ryšius su visais savo broliais plačiausia pasisklidžiusiais šiame milžiniškame kontinente.

Svenčių sveikinimai jautriomis gijomis sujungia mus su musų draugais ir bičiuliais. Jeigu mes esame nuoširdžiai nusiteikę savo organizacijos atžvalgai, o tuo juk niekas neturi pagrindo abejoti, tai švenčių sveikinimus mes, kaip Susivienijimo nariai, turim suprasti ne tik formaliais pareiškimais apie linkėjimus džiaugsmo ir Naujųjų Metų laimės, bet privalom šventinius jausmus išreikšti savo kurybiniu darbu savo organizacijos labui ir savo narių gerovei.

Sulaukėme Deimantinio 75 metų Susivienijimo jubiliejaus. Jaučiame ir suprantame kame gludi musų Susivienijimo svarbiausi uždaviniai. Tad sutikime šias šventes konkrečiom pastangom padėti savo artimiesiems ir veikti savo organizacijos apimtyje siekiant jos sustiprinimo ir dar didesnių galimų lietuviškai veiklai.

Mažieji Kalėdų eglutės žiburėliai visoje šalyje sujungia mus, suteikia šeimynišką šilumą ir tegu jie patarnauja musų tarpavių ryšių sustiprinimui.

ANTANAS GRINIUS

PARAŠUTAS JAM NEIŠSISKLEIDĖ

Gražus yra Lietuvos miestas Kaunas, Nemuno ir Neris upių santakoje įsikūręs. O dar gražesnės yra jo apylinkės. Ten yra gražių slautų, puikių pušynų ir gerų paplūdimių. Viename miesto gale, prisiglaudęs prie upės Neris tysojo gražus Kleboniško miškas. O kitame miesto gale priemiestis Panemunė su gražiu savo pušynu ir puikiais prie Nemuno upės paplūdimiais. Čia pat mieste puikus Vytauto Parkas ir greta jo gražus Kauno miesto ažuolynas, su viename jo krašte įrengtu Zoologijos Sodui. O kur dar pažaislis, Kulautuva, Frida ir visos jo gražiosios vietos.

Taip, kad tiek vasarą, tiek žiemą, ten gyvenantiems, įvairių pramogų niekada netrūksta. Jo gražuose slautuose žiemos metu šimtai žmonių sau pramogų randa. Vieni su rogutėmis nuo kalno į pakalnę čiuožia, kiti su sky pačiužomis čiužinėja. O tie kurie tingi iš miesto pasijudinti, čia pat mieste įrengtose čiužyklose sportuoja.

Nebuvo to sekmadienio ar šventadienio, kad Kauno miesto gyventojas nuobodžiautų ten. Vasaros metu ten budavo ruošiami įvairūs suvažiavimai ir įvairios šventės. Taip pat buvo rengiamos ir įvairios sporto rungtynės: Futbolo, krepšinio, plaukimo, bėgimo, šaudymo, žirginio sporto ir aviacijos. Paskutinišiosios dvi, žirginis sportas ir aviacijos diena, gal but ir daugiausia sutraukdavo Kauno miesto gyventojų.

Daug tų švenčių, gyvenant man Kaune, teko praleisti. Vienos buvo įdomios, kitos dar įdomesnės. Praleistų švenčių nuotykių baigia jau išdilti iš mano atminties. Kai kartais pagalvoju, tai ir pats nebežinau. Ar tai tikrovės ar tai sapno ten buta. Bet vienas praleistų tų švenčių nuotykių dar ir šiandieną stovi mano akyse. Ir tur but jis jau niekuomet neišdils iš mano atminties.

Vieną vasaros sekmadienį buvo suruosta Kaune Lietuvos aviacijos šventė. Oras, kaip kad atsimenu, buvo labai gražus ir į tą šventę sutraukė labai daug žmonių. Žmonės į aerodromą, lyg į kokius atlaisdus provincijoje, iš visų kraštų plaukte plaukė. O pačiame aerodrome lyg kokiame jomarkė. Ir ko čia nebuvo? Žiurėk, čia įsirengęs savo kioską geriausias Lietuvos alaus bravoras "Volfas-Elzelmanas" alų pardavinėja. Ten toliau Barenblatas savo vaisvandeniais prekiauja. Greta jų netoli Pie-nos Centras įsikūręs ir savo šaltais ir skaniais ledais, baigiančius nuo karščio užtrokšti, žmones atgaivinėja. O kas jautėsi silpnas ir galvojo negalįs jau pasiekti namų, puikiomis "Maisto" dešrelėmis čia pat vietoje pasistiprinti galėjo.

Musų lakunai, kaip sakalai, su savo

lėktuvais visą dieną po erdvę nardė ir mums visokius triukus padangėje rodė. Apsivertę galva žemyn skraidė, mirties kilpas darė, ore skraidančias pusles-balio-nėlius gaudė. Ir visokių kitų sporto numerių ten atliko. Į pabaigą šventės buvo šokama iš lėktuvų su parašutais. Baigiantis programai pasigirdo balsas garsiakalbyje:

— Aljo! Aljo! kas norite šokti su parašutu iš lėktuvo. Prašau registruotis čia.

Mėgėjų-savonorių atsirado daug. O skristi buvo leidžiama tik vienam. Aviacijos karininkas mėgėjų-savonorių prisirado 13 ir iš to skaičiaus, burtų keliu pasirenka vieną skridimui. Išsirinktąjį nusiveda prie lėktuvo. Garsiakalbyje vėl pasigirsta balsas:

— Aljo! Aljo! Skrenda savanoris-parašutinininkas. Užskridus lėktuvui virš galvų šoks, sekite jį!

Visi kaip vienas pakėlė akis į dangų ir įbėda į skrendantį lėktuvą. Visi nekantriai laukia — baiminasi. Staiga nuo lėktuvo atsiskiria juodas taškas. Parašutas neišsislekėdžia. Krinta. Dar kelios sekundės ir atsimuša į žemę kitame aerodromo gale. Publika, net alsavimą sulauko. Stovi ir nejudė. Ir tik po kelių minučių iš publikos kažin kas paklausė:

— Tur but užsimušė?

— Žinoma, atsako jam, prie jo stovintis. Ne tik, kad užsimušė, bet ir išiško kaip blynas.

Greitosios pagalbos ambulansas, ugniagesiai ir policija tuojau nudažė prie jo. Kelia nuo žemės, deda į mašiną ir važiuoja žmonių link.

— Iškamša! Lengviau atsidusta žmonės. Pasirodo, kad ne parašutinininkas — savanoris šoko, o vietoje jo šiaudų iškamša ten išmesta buvo.

Garsiakalbis vėl šaukia:

— Aljo! Aljo! Iš lėktuvo su parašutu šokti reikalingas mokslas ir pasiruošimas. Tas butų įvykę ir su juo, jei mes butume leidę jam su parašutu iš lėktuvo šokti. Paaiškino aviacijos karininkas.

Publika palengva pradeda skirstytis namo. Bet nepatenkinta. Kodėl ir kurliam galui toks žiaurus ir jaudinantis pokštas jai pademonstruotas buvo.

JAUNIEJI DIDVYRIAI

Daržinėje sėdo dulkų debesys ir vaikai susėdė ant šiaudų kruvos rinkosi iš savo tarpe pačius stipriausius ir drąsiausius. Jie tik ką buvo baigę žaisti karą. Pasidalinę į dvi grupes, vieni buvo lietuviai, kiti lenkai. Jie šaudė, kovojo kardais, apžergę pagalius jodinėjo arkliais.

Jų tarpe buvusios trys mergaitės slaugė sužeistuosius, gamino kariams maistą.

Laimėjo lietuvių grupė. Dabar jie tarėsi, jog trys iš jų vadų ir viena mergaitė turi nueiti į lietuvių karių dalinį, esantį netoli širvintų ir pasisulyti savo pagalbą.

★

Leitenanto Balno vadovaujamas karių dalinys, kuris nepriklausomybės kovose širvintų-Giedraičių ruože pasižymėjo nepaprasta drąsa ir sumanumu, ką tik buvo grįžęs iš kautynių lauko, kur sumušė kelerio-pa didesnį priešų dalinį ir ruošėsi Kalėdų šventėms.

Grįžę žvalgai pranešė, jog priešas taip pat atsitraukęs ir savo pozicijas persitvarko, ir nustojęs daug žmonių, arklių bei ginklų, laukia papildymo ir tikriausiai švenčių metu nesirengs jokiems didesniems puolimams.

Dabar beliko laukti tik Kazėno vadovaujamos žvalgų grupės, kuri turėjo išvalgyti lenkų užnugario dalinius ir sužinoti į kurias vietoves jie rengiasi perkelti savo rezervus.

★

Kai trys jauni berniukai ir mergaitė pasiekė karininko Balno dalinį, štabe vyko didelis susijaudinimas. Buvo grįžę Kazėno žvalgybos burio kariai, kurie turėjo kautynes su lenkais, bet jų vadas liko priešo pusėje. Jis buvo sunkiai sužeistas ir šiek tiek aptvarstytas paslėptas tarp žabų. Nakties tamsa pasinaudodami jie išvengė nelaisvės, o gal ir mirties.

SOFIJA AMBRAZEVICIENE ŠEIMININKĖ

Linksmos yra Kučios, Linksmos ir Kalėdos, O mūsų šeimnininkėms— Kalėdinės bėdos: Kaip paruošti viską, Kad žinot amukai, Kaip mus pamokino Bobutės, diedukai. Da sapnuoju šiandien, Kaip bobutė vargo, Per Kalėdų šventę, Ant to sviesto margo. Su kačerga pečių, Taip per visą dieną, Kariavo su puodais: Ten virė veršiena, Antram puode—kumpis, Trečiam — kalakutas, Verda, kunkuliuoja, Tikslai bėga putas. Pečių kepas duona, Džukšiška "saldienė", Riešutais dabinta, Užmaišyta piene. O šližikai kučioms— Kad tik nesudėgtų, Į agonų pieną— Nuo ryto patektų. Visur josios akys, Viską įjinai mato, Ir Kalėdų šventei Tvarką ji nustato. Ar gerai Marcelė Aguonas sumalė, Ar švariai Magdūtė Kambarius išvalė, Ar kvepus šienelis Padėtas ant stalo, Kas sėdės iš šono— O katras iš galo. Bet gi čia ne viskas, Rupesčių — galybė! Kalėdiniam varge Yra ir linksmybė.

Kazėnas, prasiveržęs į pačias svarbiausias lenkų pozicijas, turėjo surinkęs daug žinių. Be to, ir jo gyvybei grėsė pavojus. Reikėjo ruošti puolimui, kad ji išgelbėjus.

Kai sargybinis įvedė vaikus į leitenanto Balno kambarį, rado vadus rengiančius puolimui planą.

—Tamsta, leitenante, atvedžiau keturius vaikus, kurie nori būti kariais ir padėti musų daliniui,—atraportavo sargybinis ir išėjo.

Balnas, pasižiūrėjęs per dumais prirūkytą kambarį ir vaikus, nusišypsojo ir sako: —Gražu, kad mylite savo tėvynę ir norite jai padėti išlaikyti laisvę, bet jūs dar jaunučiai ir grįžkite namo švesti Kučių.

—Mes negrįšime,—atsovė drąsiai jų vyriausias Stasys Zukauskas.—Mes esame stiprūs ir galime jums padėti.

—Bet ką tėvai pasakys, kai sužinos, kad atvykote čia,—sako leitenantas.

—Musų tėvai viską žino ir leido eiti pas jus,—atsovė Stasys.

—Ir ta mergaitė nori pas mus pasilikti?—klausia leitenantas.

—Taip! Ji moka slaugyti, gali virti valgi, adyti kojines, skalbti baltinius.

Karininko Balno kovose užgudintas veidas švytėjo malonia šypsena.

Jis atsistojo ir sako:

—Jei Lietuvos laisvės dvasia gyva ir jaunųjų širdyse, mes turime laimėti pergalę...

★

Kai vaikai išėjo, viršila Juozaitis pukštelėjo delnu į kaktą, užtraukė giliai pykęs dumis ir atsistojęs pradėjo vaikščioti po kambarį, tartum pats kovodamas su savo mintimis.

Balnas žiuri į Juozaitį ir sako:

—Ar tik nenori pasakyti, ką ir aš galvoju.

—O ką!—Juozaitis staigiu karišku posūkiu atsiskūkęs į vadą, lyg pasirošęs puolimui, klausia.

—Kovą laimėsime, nes mes nemokame pralaimėti,—sako leitenantas.—Bet ar išgelbėsime sužeistą Kazėną—čia jau klausimas. Viskas gali užtrukti per ilgai. Juk ir žvalgybininkams prie jo prislinkti sunku. O veikti reikia labai skubiai. Gal galėtumėm pasiūti vaikus.

—Atspėjai, vade!—sako Juozaitis.—Kur yra paslėptas puskarininkis Kazėnas—žinome. Tad tegu vaikai pasiima kirvi ir eina į mišką neva Kalėdų eglutės parnešti. Jie jam nuneš maisto, vandens, gali perrišti žaidžą, viską gerai išvalgys, o tada žiūrėsime, gal jo išgelbėjimui užteks ir žvalgybos dalinio.

★

Vaikai, išklausę leitenanto Balno jiems užduotą uždavinį, švytojo.

—Nesirupinkite,—sako žibančiomis akimis jaunuolis Stasys.—Mes jį pargabensime pas jus. Duokite tik mums roges su kuriomis vežamos iš miško žabos ir šį vakarą visi švęsime Kučias...

★

Vaikams ilgai klaidžioti po mišką neteko. Jie surado Kazėną, porišio sužeistą koją, davė vandens atsigeriti ir paguldė jį į roges apklojo medžių šakomis ir ant viršaus uždėjo eglę.

Kiek sunkiau buvo roges traukti per mišką, bet įsisukus į kelią, jos lengvai čiuožė per sualusį ir išvažinėję kelią.

—Su vakarine žvaigždė busime namuose,—sako Stasys savo pageibininkams, kai sustojo paklausti Kazėno kaip jis jaučiasi, ir geriau priveržti išsidraikusias šakas.

—Dar kokios trys valandos kelo,—atsisėdusį ant rogų pakraščio guodžiasi Marytė,—kai... staiga iššoko iš krūmų keli lenkų kariai ir atstatę šautuvus apsupo vaikus.

Marytė taip ir sukniubo ant sniego, o berniukai susiglaudė burin.

Pasipylė lenkų klausimai: Kur, kas, kaip...

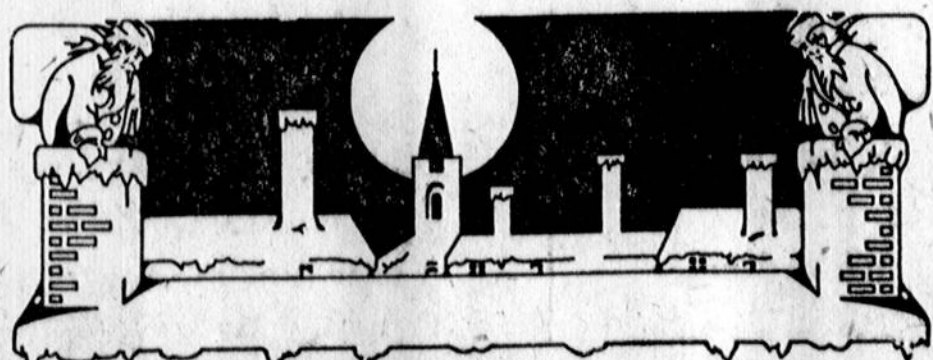
—Vežamės žabų pasišildyti šventėms, o ir eglutę rūpėjo parsivežti,—atsikvotėjęs pirmasis sako Stasys.—Paklydome, dabar suradome kelią, ir skubame iki vakarinės žvaigždės sugrįžti namo.

Stasys tik bijo, kad nepradėtų kraustyti šakų, todėl skubiai ir sako:

—Ten, toliau, kur kirtome eglę, matėme prajojantį lietuvių karių dalinį. Jie dabar jau bus užpakalyje mūsų...

Jam nebereikėjo baigti pasakolimo. Lenkai tik susižvalgė ir nudumė į tankumynus.

Vaikai žygį atliko didvyriškai. Kazėnas, nors ir nusilpęs gerokai, bet be pavojaus gyvybei, sulaukė savųjų tarpe Kučių vakaro.

ADVENTAI IR VILKAI

Seni laikai, bet jie nepamirštami. Aš jau senas, mano tėvas mirė pasenęs. O kada gi senelis gyveno ir mirė? Tikrai seni laikai...

Kitoks tada buvo gyvenimas ir kita buitis. Daugiausia kaimiečiai. Kaimai didžiuliai, bet visi artimai susigynę, gerai pažįstami—beveik kaip giminės, o kartais dar geriau.

Kaimas tikras savasai lizdas. Miestai svetimi. Nemėgo jų ir retai tepasirodavo. Nebent degančio reikalo spiriam. Miestuose gyveno žydai, lenkai ir rusai. Ten teismai, policija, mokesčių ieškotojai. Beveik visi kaimiečio priešaai. Toliau nuo tokių. Savoj aplinkoj užtekdavo gėrybių ir pasilinksinti.

Kiekvienas metų laikas turėjo savo būdą ir pramogą. Žiemos įspūdingos—tikrosios žiemos. Sniego pripustydavo sulig stogais. Speigas tvoras pyškina ir medžius be kirvio skaldo. Vėjas kaip pasiutęs staugia ir draskosi įsukęs į pašelmenį. Naktimis vilkai gaujomis veržiasi į kaimą. Siaubingai kaukia apsupę ir dantimis kalena. Visi kas gyvas pašoksta iš šiltų, minkštų guolių. Žviegia šunys sprusdami ir užkampius. Tvirtuose blivauja avys, susigrudusios į kruvą. Galvijai neramūs, pradeda mauroti. Arkldėse irgi atsiliepia balsai ir bilesys.

Ukininkai stveria batus, kailinius, užsimaukšlina veltnes kepurės. Išėina sargybon. Rankose žiburiai, kirviai, šakės. Vienas kitas ir "dubeltuvką" laiko parengęs. Šauti nešauna. Laukia lemiamojo momento. Visų vilkų juk neišsaudysi, tik suerzinsi. Tada tikroji ataka prasidėtu.

Panašūs puolimai daugiausia per adventus. Neveltui ir priežodis likęs: piktas ir alkanas kaip vilkas advento metu.

Kaimas, kur mano senelis gyveno, prie pat didžiųjų miškų. Tankūs dar kirvio rudeliestai miškai. O vilkų—kaip grybų rudeniop. Vakar beveik nejučiaimi tie vilkai, ar bent rečiau matomi. Kažkur giliau į raistus nusikrausto jie. Ten dauginasi, augina savo vaikus. Pamedžioti vistiek išėina, bet ne taip įnirše. Eina pavieniui. Tyliai, ramiai prislenka į palaukę ir atsiima savo duoklę. Nuolat girdėti almanas: vienam kiemui pristigo avies, kitam veršelio, trečiam ir kumeluko.

Žiemą jaunieji vyrai tartum atsilygindavo vilkams. Sudarydavo gana šurpulingą pramogą. Į plačias šlajas pasikinkydavo geras bėgūnus. Į šlajų užpakalį prisirišdavo paršą, įmurskintą maišan.

Vos prietėmėlė ir mauna į mišką. Toli nesileidžia. Arklius pasuka namų linkui. Pradeda niurkyti ir žviginti paršą maiše. Netrukus jau žiburėliai miške—vienur, kitur. Žiburėlių vis daugiau. Telkiasi į kruvą ir artėja. Arkliai nebesulaikomi. Pašoksta ir lekia, rodos nei žemės nebesiekdami. Vilkai irgi visu būriu pasileidžia įkandini. Neatsilieka iki pat kaimo. Bet čia jiems jau užtaisytos nelauktyvės. Geriausi šauliai pasirenge. Vieni medžiuose, kiti ant stogų. Ir plėškina į gerai matomus mėnėsienoj pilkus gumulus sniege.

Kartais taip įsiunta vilkai, kad jokia šaulių užvara nebusulauko. Kartu su šlajomis įlekia į kiemą. Tada greit jiems paršą panosėn su visu maišu. Draskosi, piaunasi vilkai, kol to paršo nei kiauelių nebelieka.

Kad ilgiau tokie svečiai nepasiliktų kieme, užkuria prieždoje šakalių. Liepsnojančiais nuodėgūlais pradeda vaišinti. Tokios ugnies nepakenčia vilkai. Daug per žiemą primušdavo vilkų. Gerų šiltų batų ir į važius gūnių prisisiūdavo iš jų kailių.

Tokiomis aplinkybėmis mano senelis vieną rytą išsirengė ratarų. Jei tik orai nelabai subūrę, niekad jų neapleisdavo ankstyvųjų advento mišių. Dažniau važiuotas. Bet tą rytą vyriškoji giminė rengėsi į mišką malkų vežti. Arkliai užimti, tad senelis iškeliavo pėsčias.

Oras sausas—nei pusto nei sniega. Šalčiukas jaunas, nelabai piktas. Keletą dienų nusistovėjusi giedra. Tiesusis keletis per mišką pravažinėtas ir pramintas. Tuo keletiu apie šeši varstai. Už valandos ir bažnyčioj.

Apsivilkio nauja miline, po ja minkštus kailiniukus. Savo miline labai puikinosi. Nedžiūta pilkųjų avių vilna. Namie suverptas ir išaustas milas. Kaimyno velykloj gerai sumuštas, suveltas. Lygus, žvilgas, kaip geriausiaji iš krautuvės gelumbės. Kaimo kriaučius ilgai karpė, derino, kol pasiuvo.

Eina sau keletiu per mišką. Pugaršiai kalba rytmetinius poterių. Rankoje tvirtai laiko lazda, kad šuo koks paklydęs neužpultų. Apie vilkus nė motais. Negrūdėta dar, kad paryčiu jie pasirodytų. Nors ligi aušros toloka dar.

Staiga žiburėliai priešaai. Visa virtinė išsitiesusi. Argi tai būtų vilkų ruja? Gal akys patamsyje pavargo ir ėmė mirguliuoti? O gal pasivaideno miško klaukumoj?

Nusimauna kulines pirštines. Abiem rankom pratrina akis. Atsidėję žiuri... Jokios abejonės—ruja. Priešaky kaip kralienė—rimta, išdidi—žengia vilkė. Pasakui ją bent dešimt kavalierių bizena keletiu.

Kas daryti? Jokios išieities. Tik pasikliauti savo likimu. Truputį pasitraukė iš keletio, atsitūpė, susitraukė visas. Dreba ir laukia savo lemties.

Pirmoji prieina vilkė. Apuosto ir paleidžia savo vandenėlių stačiai ant milinės. Kavalieriai ir visi kaip vienas tą pat padaro.

Baisioji valanda iškėntėta. Ruja jau nutolusi. Bet ir rataros prarastos. Jaučia, kad visa milinė drėgna, o aplinkui stiprus amoniako kvapas. Negi beieisi toks į bažnyčią.

Grįžta namo—įtužęs ir perpykęs. Dviejų dalykų gaila: ratarų ir milinės. Tokia puiki nauja milinė ir—visai išnėkinta.

PILĖNAS

KALĖDŲ NUOTAIKOS

Kam gi nėra džiaugsmingas kučių vakaras, nešantis ramybę ir džiaugsmą geros valios žmonėms, kuris plaukia į sielą, kaip saulės spindulys?

Bet, dar labiau tas vakaras yra džiaugsmingas tiems, kurie, po ilgo nebuvimo, grįžta namo išto. Kaip širdis dreba iš susijaudinimo, kuomet prisitarti prie pažįstamų tėviškos vietovių...

Kaip kvepia man
Gimtos bakažės dumi,
Ir kadugių
Žali, spygliuoti krumai...

Vos primerkiu akis—matau savę važiuojant kučioms namo. Arkliai, kaip viešula, nešasi baltai pukuotu keliu. Laukuose tyla ir negirdėt nei vieno garso, apart skambalėlių mūsų arklių pakinkų.

Aiški, žavinga šventoji naktis... Miriadai žvaigždžių lieja malonią, miglotą šviesą. Įvažiuojam į mišką, kaip į užburta kralystę. Mėnulis tykiai plaukia ir meta drebančius šešėlius, nuo to miškas darosi nepaprastai žavus ir paslaptingas. Apsnigtos eglaitės atrodo, kaip moterys, kurios pasipuošę į balių. Riogšančios tamsumo medžių šakos nuolat keičia savo nepaprastus ir baisius veidus: čia—lyg stovi milžinas, su balta, ilga barzda ir laiko atkištoj rankoj kalaviją, kuris siekia net kelią, čia kas tai pasilėpęs už krumo taikosi iš šautuvo į važiuojančius, čia plaukia iš tamsos kokia tai pabaisa, išbalusiu veidu, nu-

sileidžia žemai, žemai prie rogių, rodos, tuojaus tave pasieks ir... dingsta. Fantastiški padariniai tamsos ir šešėlių, kurie pasirodo ir dingsta, kaip sapnas, nors baisūs, bet ir malonūs.

Greit išvažiuojam iš miško ir pamatom kur ne kur, tolumoj, sodybose, ugneles.

Stai ir mūsų sodyba... Rogės įbėgo į beržų alėją ir pasirodė apviesiti langai. Vėžėjas umai, su fasonu, sustabdė prieš gonką arklius, ir už minutės, atsiradus tėvelių bei namiškių glėby, kurie džiaugiasi mane pamatę, vadiną sumažintais, maloniais vardais, ir veda į namus, kur jau paruoštas stalas kučioms ir kvepia eglaitė ir šienu.

Ak, kokia laimė, kad aš vėl su savaisiais... Bėgu apžiūrėti viską: matau tos pačios sienos ir net ampušalai tie patys, kuriuos atsimenu nuo vaikystės laikų, tie patys paveikslai ir viskas stovi toji pačioj vietoj ir lyg suaugo su sena sodyba.

Ar čia tas buvo, ar tai tik sapnas, lyg tie fantastiški vaizdai, pakeliui, miške. Man brangūs praeities šešėliai...

Kas buvo—ar ilgai atmins? Ir, prisikėlusį Lietuva
Naujus, savus kelius praskins.
Nauji laikai...
Atels ir naujos dainos...
Pasaulį greitai visas mainos,
Ir užsimiršta greit...

CHRISTMAS IN LITHUANIA

In the heart of every Lithuanian the spirit of Christmas which symbolizes love, hope and joy, enters not just on Christmas Eve. Christmas begins with the first week of Advent and during the whole four weeks before Christmas every family prepares itself for this great Holiday. Christmas is celebrated in Lithuania two or three days, depending on the part of the country one lives in. And as Christmas draws nearer, members of each family are preparing gifts for their loved ones secretly. Most gifts are hand-made. Embroideries, knitted articles and also carved wooden items are the basic gifts. It should be hand-made though, otherwise the value, much more the sentimental value, is not as great.

As soon as the first star begins to twinkle in the sky, all members of the family, scrubbed and washed and dressed in their Sunday clothes gather around the table for the traditional Christmas Eve meal. The table is covered with a layer of clean straw or hay over which is spread a new white linen tablecloth. This symbolizes the Christchild's manger. The meal consists of 12 or 24 different meatless dishes. One part of the country prefers the 12 varieties of food for their Christmas Eve supper, while the other part chooses 24 varieties. The number "12" symbolizes the twelfth month of the year, that is December—the month Christ was born. And "24" means the 24th of December or Christmas Eve.

A mystic and very serious atmosphere is felt throughout the meal and the memory of the deceased and the members of the family who could not be present is recalled. After the meal, a more joyous and happier atmosphere takes over. The younger members of the family love superstitious games. For instance, they will pull out a straw from underneath the tablecloth. The longer the straw—the longer you will live. And if your shadow behind you is without a head—you shall not live until next Christmas. Then—girls will go out to gather some logs for the fire. When brought in—the boys count them. If the number is even—the girl will marry within the next year, if the number is odd—she will remain single for another year. The boys are somewhat more persevering than girls. Sharp at midnight they are sure to

draw a bucket of water from the well—when done so the water will be finest wine. A wooden handcarved gift made by the boy himself is presented on Christmas morning to his chosen girl. If she accepts the gift—she knows she will marry him soon; if not—he will try his luck next Christmas. Until then they are only friends.

Then the table is cleared. The hay is divided equally to the animals and if living in the city, the hay is burned in the fireplace. Later everyone bundles up, and the decorating of the Christmas Tree begins. The tree is outdoors by a high artistically carved wooden cross or shrine. The cross stands permanently in the garden or by the main entrance of each home. In large cities though—the trees were decorated inside the homes near a fireplace. Artistic ornaments are fashioned out of wheat or rye straw and hung on the tree. The motifs of these ornaments are stars, crosses, birds and intricate geometric designs. Dried berries, nuts and red apples are also hung on the tree. The night is usually quiet, the stars above are shining, the deep snow glistens in the moonlight while the whole family, after finishing the decorations of the tree, says a solemn prayer and sings a beautiful and melodious Christmas Carol, their voices rising into the quietness of the holy night.

For every Lithuanian the cross—be it in the garden, on the wayside or in the home—is symbolic of the Christian endurance which underlies the spiritual and national inspirations of their courageous country.

As the night draws on, the time nears for the people to attend Midnight Mass at church. Most of the family gets ready, while the boys get the best team of horses and a freshly polished sleigh to take the family to church. Everyone is sure to leave the gifts near the fireplace and when they are back home from church, after a hot cup of tea with honey, the gifts are exchanged and opened. The happy expression of love, gratitude and appreciation are what counts on this holy night and the exclamation of joy, delight and surprise are the things that every Lithuanian cherishes in his heart until the next Christmas arrives.

SOFIJA AMBRAZEVIČIENĖ

KUČIŲ VAKARĄ

Šių laikų fantastiška apyskaitė.

Namiškiai nesitikėjo Juozo atvykimo, tad jie labai apsidžiaugė, kuomet durys atsidarė ir įsai atsistojo ant slenkčio. Visi sėdėjo už stalo ir valgė kučias. Plotkeliai jau buvo laukti, silks ir žuvys valgytos, ir varė trečią valgį—barščius, su kvepiančiais pyragaičiais.

Pamatę Juozą, visi pašoko nuo vietų, pradėjo sveikintis, bučiuotis ir praėjo gera valandėlė, pakol apsiraminio ir atsėdėjo vėl už stalo.

—Na, ir šposininkas gi tu, Juozuk, pasakė jamausioji sesuo Marytė, kam rašai, kad negalėsi atvažiuot, butume tavęs palaukę ir nepradėję kučių.

—Norėjau jums padaryti malonų netikėtumą ir pažiūrėti, kaip jūs čia ištikrųjų be manęs gyvenat, pasakė Juozas.

Linksnoj nuotaikoj kučios tęsėsi toliau. Juozo atvykimo ir kučių proga buvo išgerta ne po vieną klebonišką ir degtinės, ir krupnikėlio, ir vyšninės. Visi tiek prisivalgė ir prisigėrė, kad buvo net sunku kvėpuot.

Bet, pagaliau, ir kučios pasibaigė ir reikėjo šį-tą atlikt, kas negali but atidėta. Moterys pradėjo tvarkyt indus, bernai—nuėjo apžiūrėti arklius ir nunešt jiems, nuo kučių stalo, šienelio.

Tėvelis, kiek pasėdėjęs su Juozu ir pasiklausęs jo pasakojimų apie paskutinį karą, atsiėmė ant stalo ir užmigo. Juozas jį paėmė, kaip vaiką, ir, nunešęs į miegamąjį, paguldė į lovą.

Paseno tėvelis... Argi tiek išgerdavo

pirmiau? O čia—kiek gi čia gerta? Vieni juokai!...

Grįžo Juozas vėl prie kučių stalo ir pripylė sau stiklinę vyšninės. Tokia skani jam toji vyšninė!... Kvapi, tiršta, raudona... Nei vienas užsieninis likeris negali susilyginti skoniui su vyšnine, kurią padaro mamytė. O vyšnės—iš savo sodo, Juozas atsimena, kaip tėvelis jas sodino. Jau praėjo nuo to laiko dvylika metų, o rodos—kad vakar tas buvo... Na, ir bėga gi laikas!...

Gurkšnodamas vyšninę, įsai užsimastė. Jau jam sukako trisdešimt metų, ar ne laikas būtų vestis? Jo mokslo draugas, Važgij Stasys, jau trys metai, kaip vedęs, ir turi du sunus, o jis—da neturi nei išrinktosios... Kaip tai širdis netraukia nei prie vienos. Pagaliau, ar negeriau gyvent vienam? Stasys, kaip tai tyli, ir nepasakoja apie savo laimę...

Šitokios jo mintys buvo pertrauktos pasibeldimu į duris.

—Įeikit, pakvietė Juozas. Pasibeldė—reikšia, svetimi, pagalvojo įsai. Kas nebebutų—kučių vakarą negalima atsaikyti vaišingumo, kad ir priešiui. O čia—jog ne priešai, iš kur jie čia atsirastų, greičiausiai—kaimynai.

Duris atsidarė ir įėjo šeši vyrai. Jie buvo miestiečiai apsirėngę, bet atrodė nuvargę ir sušalę. Juozas jų nei kartą nematė, bet jam nepatogu buvo klausit, kas jie tokie, kokių būdu čia atsirado ir kur keliauja, o jie patys nesakė, tik sakė—paklydo. Įsai pripylė visiems po stiklinę vyšninės ir pakvietė išgert, sveikindamas su Kalėdų švente. Nepažįstamieji su mielu noru išgėrė vyšninę, bet ant pasveikinimo—nieko neatsakė.

Iš netyčių metęs žvilgsnį po stalu, Juozas pastebėjo, kad visi jie turi batuką tik ant vienos kojos, o kita koja—basa.

—Aha-a, tai štai jie kokie paukščiai, pamanė Juozas, komunistai, kurie pritarė Chruščevui, kuldami batu į stalą, kuomet jam posėdžiuose nepatiko kalbos kitų deputatų. Žinoma, kolektyvo gaminti batai nestiprūs, tai greit ir susikulė, ir dabar nėr kuom apsiut, grįžk namo basas... gal už-

tad ir "paklydo", kad neturėt sarmatos per šventes.

Na, jei tokie ponai, tai nereikia su jais daryt didelių ceremonijų, pagalvojo Juozas ir tiesiai paklausė:

—Ir ko jūs taip paatikaujat tam Chruščevui?

—Turim pataikaut, atsakė vienas, matomai pirmininkas, nes norim atgaut prarastas žemes.

—Man neaišku, pasakė Juozas, kokias žemes jūs norite atgaut?

—Mes nenorim svetimų žemių, išgirdo įsai, tik nuo amžių—tikrai mūsų: žemes ant Odros ir Nysos, na, savaimė aišku, Lvovą ir Vilnių.

Išgirdęs tokį atsakymą, Juozas pašoko, kaip liutas.

—Vilniaus jūs užsimanėt ru...u...p!... sušuko įsai, ir taip spyrė vienam, kuris buvo arčiau, iš visų jėgų, į pilvą, kad tas, netaręs nei žodžio, minkštai, kaip paduška, apsvirtė.

—Gana jau tau, Juozeli, išgirdo jis motinos balsą, kelkis nesispardeš, važiuosim Bernelių mišioms. Matai, puodinę išvertė ir agūnų pienelį išpylė. Sakiau, negerk tiek vyšninės. Arkliai pakinkyti ir stovi jau prie gonkos.

Naujagimėlį pagerbti šaukia, Ir nuo akių jie nuvarė miegą, Jaunas ir senas bažnyčioj bėga, Šnibžda mėnulis, ragą iškišęs, Šiandien Kalėdos—Bernelių mišios, Ir, apsidžiaugęs, šposus padaro, Su dėbesėliais žaidimą varo.

PILĖNAS BURIMAS

Gal ne veltui žmonės mano, Kai pirty velniai gyvena. Kaip sutems, ten kas tai braška, Beržų šluotos pečių trauka, Ką tai varto, ką tai daužo, Lyg medinius viedrus laužo... Vidury, ragus atkišęs, Soka velnias, kaip pamišęs, Tai kvatoja, tai vėl kaukia, Ir sugaut dušėlę laukia. Musų bernas viską matė, Kuomet pečių pirty statė. Nors, kaip matos, čia baisybė, Pasakys velniai teisybę, Ir mergelės neapgaus, Apie vyrą, jeigu klaus, Pasakys, ir net parodys, Kaip tas busimas atrodys. Yra sąlyga tik viena: Kaip praslinks jau kučių diena, Ir kalėdinė žvaigždė Pasirodys ant dangaus—Tuoj po kučių, po plotkelių, Nueit vienai į pirtelę Ir tenai apsinakvot, Jei ką nori sužinot. Mūsų mergelės geros, dailios, Jos visuomet buna bailios, Bet dabar—tai velnias kumas, Atsirado ir drasumas!...

Kaip ir visos, mūsų Danutė, Nusiminę, pasiputę, Kučių vakarą sulaukę Į pirtelę bailiai traukia, Kuri stovi tuoj už tvarto, (Arčiau gyvių nepravartu) Ten ji viską jau paruošė Ir stalėlį sau papuošė: Du ten stovi veidrodėliai, Prie jų žvakės, kaip šešėliai, Ant lėkštelės—ryžių košė. Išeis veidrodžių alėja, Reikia laukti, atsidėję, Kamtriai veidrodyn žiūrėt Ir sėdėt, sėdėt, sėdėt... Bus alėjoj aiški šviesa, Čia visų datirta tiesa, Ateis vyras, pasipuošęs, Su Danute valgyt košę. Štai Danutė sėdi viena, Neužilgo bus ir diena, Jau gaidžiai netoli gieda, Tvarte karvės šieną ėda. Nors už pečiaus ir bildėjo—Niekas valgyt neatėjo... Mūsų Danutė apsigavo, Tiktai baimės veltui gavo, Niekas jai nepasirodė, Vienas Margis tik suodė Kur panelė sėdi viena, Nors Kalėdų pirma diena, Ir, atbėgęs, linksmai loja Ir klebeną duris koja.

KUČIŲ VAKARAS SIBIRĖ

A. GRIGAITIS

—Mama, tu sakai, kad mūsų tėvynė Lietuvoj viskas gražiau negu čia. Ten ir žmonės geresni, ten ir paukščiai gražiau čiučia ir Kalėdos budavo švenčiamos net dvi-tris dienas, o čia neleidžia visai.

—Taip, Onute, taip buvo mūsų Lietuvoj. Mes ją mylėjom, o ji mylėjo ir maitino mus.

—O kodėl čia kitaip?

—Dėl to, dukrele, čia kitaip, kad žmonės atsimetę nuo Dievo, kuris sutvėrė visą pasaulį ir įsakė mylėti vienas kitą, nuėjo su antikristu.

—Tai grįžtam Lietuvon, mamute!

—Neleidžia, neleidžia! Ten dabar pradėjo užvaldyti rusai arba rusams pasidavę lietuviai. Ten bus toks pat skurdas kaip ir čia.

—Mamute, sakai, kad Lietuvoj Kučių vakarą daug valgių valgydavo?

—Labai daug. Kiti laikydami senų papročių net dvyliką valgių paruošdavo Kučių stalui. Kučių dieną—visą dieną—pasnykaudavo. Rytė išvirdavo barštelį, uždarytų aliejum, arba iššutindavo žirnių—tai visai dienai pasistiprinimas. O mes moterys užimtos pyragų bei mėsų kepimu išpasnykaudavom iki vakaro.

—Mama, girdi, sargutis pradėjo urgsti, kas nors svetimas ateina.

—Greičiausia dėdė Simas. Žadėjo Kučioms atsilankyti.

Atsitarė durys ir trobelėn įžengė dėdė Simas.

—Garbė Jėzui Kristui,—pasveikino namus svetys.

—Per amžius,—atsakė šeimininkė.—Ar nesušalai, Simuti

—Žinai, Joniene, pradeda spiginti, bus šaltelio. Ką norėti? Kalėdos. Se, Joniene, lašinėlių svarelį, iš pačios Lietuvos.

—Simuti, nereikia.

—Reikia, nereikia, bet tai dovana iš mūsų krašto. Valgykite. O tau, Onele, pora pašėlių, pora šasiuvinėlių. Pripuolamai mūsų krautuvė gavau.

—Kas siunčia tau iš Lietuvos?

—Palauk, Joniene, papasakosiu.

—Sėsk, Simuti.

—O kur Jonas?

—Jonas dar negrįžo. Išėjo į miestą, į paštą siuntinį iš Amerikos parsinešti.

—O, matai, siuntinys iš Amerikos. Geras dalykas! O kas jums siunčia pagalbą?

—Tai žinai, Simuti, čia ilga pasaka. Kai tik leido susirašinėti su Amerika, mes tuoj parašėm Lietuvon vienam pažįstamui, kuris turi giminių Amerikoje. Per tą pažįstamą mes gavom adresą mūsų pusbrolio, atsidurusio po karo iš Vokietijos Amerikoje. Pusbrolių pažįsti? Račiūnukas.

—Ir labai gerai pažįstu. Juk mes visi taip iš jūsų pusės, taip iš Račiūnų, skaitomės dar kaip ir giminės. Su senaisiais Račiūnais per šventos Onos atlaides Alvite dar alužio Alytų kluone nugaravom.

—Tai žinai, tas mūsų pusbrolis,—tesia Jonienė,—kuris ne retas budavo pas mus svetys ir rodėsi labai protingas ir geros širdies vyras, parašė iš mūsų laišką atsakymą; girdi, jau vedęs, augina porą vaikučių, gerai uždirba, turi automobilį, galvoja pirkti namą. Rašo—gerai sekasi, linki ir mums gero gyvenimo.

—Tai ir tiek?

—Tai daugiau nė žodžio. Prieš porą mėnesių gaunam vėl laišką iš Amerikos. Na, manom, pusbrolis siunčia gerą naujieną. Žinai, Simuti, ne Račiūnukas rašo, o mūsų kaimyno Brazio vaikas, kurį, kaip jis laiške pasakoja, vokiečiai rudžiai buvo padėję Prusuos apkasų kasti. Karui pasibaigus, kaip ir pusbrolis, atsidūrė Amerikoje. Rašo juos vėl laivu Amerikon be šipkartės, veltui. Žinai, Amerika pinigų turi, gali padėti nelaimėn atsidurusiems žmogui. Laiške nesigiria gyvenimu. Tai jisai pasiuntė mums siuntinį, neprašytas. Žmogus svetimas, tik kaimynas. Adresą gavo pas pusbrolių. Mat, abu viename mieste dirba. Simuti, net graudu pasidaryt skaitant tą jo laišką. Bus apsirėdyti, svarbiausia, gal karvutę nusipirksim. Žinai, pas tuos kolučių suskaičiuoti pieno pada. O be pieno—ne maistas. Šiaip taip, veik be vinių surentėm trobelę, auginam paršą, bet truksta karvutės.

—Visokių žmonių, Joniene, šiame pasauly pasitaiko. Giminės, giminės kol prie stalo... Viskas priglūti nuo žmogaus,—pridėjo dėdė Simas.—O dabar papasakosiu, kaip su manim atsitiko. Kai atvažiavo enkavedistai, stribiteliai manęs išvežti, tuoj atbėgo mano liuosininkas...

—Na, gerai, Simuti, už ką tave išvežė?

—Už ką? O už ką tamstą išvežė?

—Mus išvežė per pirmą vežimą, birže-

lio baisiąją naktį. Mano vyras buvo šaulys, burio vadas. Musų apylinkės bolševikams nepatiko, kad jis prieš komunistus, mylėjo savo gimtąjį kraštą.

—Taip, Joniene, per pirmąjį vežimą taip ir buvo. Kai mane vežė, buvo kitaip. Tuomet kiekvieną ukininką, ypač iš stambesnių ir tvarkingų, darbėčių skaitė buože, kokių tai nusikaltėlių, žmonių priešu. Lateliams lengviau buvo, ne taip prie jų kibo.

Aišku, padorus žmogus—ukininkas—buvo prieš komunistus. O kas ne su jais, reiskia prieš juos. Tokius reikia naikinti, kaip kokias piktžoles. Na, ir naikino. Vežė ir sklypininkus, kurie nenorėjo atsisakyti savo sklypo ir dėtis į kolučius. Vietiniai valkatos, driskiai, pijokėliai—komunistų draugai, nekentė padorių žmonių, gėdė keršto, patys nežinodami už ką skundė raudoniesiems. O aniems to tik ir reikėjo. Be Judošiaus-isdaviko padorių žmogų. Nepatogu.

Atsirado drasuolių, kurie su ginklu rankoje šoko kovoti su okupantais maskoliais bolševikais ir jų prisipakėliais, pasidavėliais. Tai buvo baisūs laikai. Panašiai, kaip tėvai mūsų pasakojo, buvo per antrąjį krokosmetį: žmonės vasaros metu slėpdavosi javuose, vieni kitus išdavinėjo.

—Simuti, pertraukiau, pradėjai pasakoti kaip tave suėmė ir išvežė.

—A, matai, ir pamiršau. Apie ką aš čia pradėjau?

—Apie vežimą.

—Atsiminiau. Žinai, į aštuntą dešimtį bežengiant tai ir protas nestasavoja. Kai tik atvyko NKVD, atbėgo pas mane mūsų liuosininkas ir sako: "Šeimininke, gal tamstai padėti?" Linkaiti, sakau, ką čia padėti? Viską nepaimsi. Porą baltinių, šiltą rubą, duonos, lašinių brizą, tabako ir viskas.

—Palauk, šeimininke, truputį!

—Ne aš čia šeimininkas, tuoj reiks sėsti į mašiną.

—Ale, aš tuoj.

Linkaitis išbėgo ir tuoj grįžo buteliu naminės nešinas.

—Išgerk,—atkišo man butelį,—bus lengviau.

Išgėriau gerą stiklinaitę. Tikrai pasidarė lengviau. Net atkišau butelį savo sargams.

—Ačiū, Linkaiti, kad atėjai išleisti; ačiū už tavo gerą širdį. Persikelk į mano pastogę ir gyvenk. Aš jau negrįšiu. Aš vienas belikau, man nebaisi gyvenimo pa- baiga.

—Šeimininke, viskas Dievo valioj. Nenusimink.

Nenusimenu. Sunus tikrai pasiekė Ameriką, o dėl dukters su šeima tai ir nežinau kaip yra. Gal Sibire susitiksime.

NKVD neleidė ilgiau kalbėti, nuvarė į sunkvežimį.

—Ir žinote, parašiau kartą šiam mano liuosininkui laišką, kaip ten yra, kas gyvena mano ukyje, apie pažįstamus paklausiau. Žinote, žmogus pasiilgsti svetimam krašte savųjų. Ir ką jūs manote, gavęs mano antrašą ne tik parašė, bet ir siuntinuką atsiuntė, kuriame buvo įdėta lašinių, džiovintos duonelės, naminio tabakėlio ir kamuolys vilnonių siūlų. Nesitikėjau. Žinai, Joniene, nesitikėjau! Juk svetimas žmogus, o turi tokią krikščionišką širdį. Kasmet porą kartų gaunu svarelį kitą lietuviškų lašinių. Tai man didelė pasipirtis. Neseniai, prieš Kalėdas, ir didelį gavau, tad ir jums brizelį atnešiau.

Lauke vėl suurgė Sargutis, bet linksmai, ir vidun įžengė pats šeimininkas ant rogučių tempdamas siuntinį.

—O, Simas...

—Sveikas, Jonai. Pavargai kol par- tempei amerikonišką dovana.

—Ne, dvylika kilometrų ant nugaros, tai žinai sunku būtų, bet ant rogučių traukti, tai menkinėks. Be to, iš miestelio iki lentpiuvės pažįstamas šoferis pavėžino sunkvežimiu.

—Na, gerai, Jonai,—tarė šeimininkė,—mesk vatinuką. Pavargai ir alkanas. Tuoj dengiu stalą. Tiesia, ar viską rada, ką rašė

—Viską, Antose. Mat, rusų valdžia rančija, kad nieks iš siuntinio nenubyrės į šalį. Bet už tai siuntėjas moka pinigą.

—Tėveli, o ką man siunčia?

—Tau, Onute, bus paltukas ir suknelė. Svarbiausia, it žinodamas, įdėjo skustu- vą. O mano, nors į turgų ant jo jok.

—Na, tai ką? Sėdam prie stalo (kuris buvo surentas iš rastelių, o viršus skel- ty, tašytų lentų),—tarė šeimininkė.

Kučių stalas—pora silkučių, sudytų grybų, šutintų bulvių ir dubenis barščų.

—Na, Antose, kur Kučių kisielius—

susirupino šeimininkas.

—Jonai, jau seniai ieškojau avių, bet ir avižių kolučių truksta, matyt, kolučio bėrukam jau sušūrė.

—Et,—įsikišo svetys,—kam čia avių, užteks ir šienelio.

Nors stalas nebuvo užtiestas balta staltiese, kaip budavo Lietuvoj, bet ant jo buvo pabarstyta šieno trupinių.

—Viskas puiku,—džiaugėsi svetys,—tik plotkelių betruksta.

—Simuti, turiu ir plotkų.

Šeimininkas ir svetys nustebe pažiu- rėjo į šeimininkę.

Šeimininkė iš pečirkos atnešė kvietinių miltų porą plotkelių, ant kurių matėsi kryžiaus formos įdubimas.

Visiems pasidarė linksniau.

—Betruksta kunigo pašventinti plot- kas,—pridėjo svetys.

—Kunigo nėra, apsieisim be jo, patys pašventinsim. Juk katalikų bažnyčia ir svietikiams reikale leidžia kudių pakrikš- tyti, tai kodėl mes negalim šias plotkeles patys pašventinti?

—Tiesą sakai, Antose, bet kam priglūti tai padaryti?

—O, tai tavo, Jonai, reikalas. Tu šeimos galva. Peržegnok šią plotkėlę, sukal- bėsim "Tėve mūsų," ir viskas tvarkoj.

Šeimininkas nesisigindžio. Paėmė plot- keles, peržegnojo, pabučiavo, ir visi su- klaupė prie stalo pradėjo kalbėti "Tėve mūsų." Danguis angelai pritarė šiai var- gų maldai.

Už lango, dangių švietė sidabro žvaigž- dės ir su visu pasauliu džiaugėsi, kad gimė pasaulio išganytojas.

Šeimininkei per veidą pradėjo riedėti ašaros. Ir kur neriedės ašaros atsidurus tolimam, svetimam, šaltam, tarp svetimųjų krašte. Ir kodėl lietuvis negali švesti šią brangią šventę savo gimtojo pastogėj, Lie- tuvoje? Ar jis nusikalto Dievui, tėvynei, žmonėms?

Plotkeles laužė, dalinosi ir sotinosi pa- dėtais valgiais.

Už pirkelės durų pradėjo unksti šuny- tis.

—Onute, įleisk Sargutį vidun, ir jis nori dalyvauti Kučių vakarienej,—tarė šeimininkė.

—Jonai, ar miške pagavai tokį gražų šunelį?—užklauskė svetys.

—Tai žinai, Simai, buvo taip. Prieš porą mėnesių grįžtu iš darbo. Jau buvo sutemus. Praeinu Lenino kolučių. Žiūriu, priešais eina žmogus mažų šunelių vedinas. Paveju, užkalbinu. Žinoma, pirmas pažin- ties klausimas: Iš kur tamstėle?

—Iš Lenino kolučio,—atsakymas.

—O kur eini?

Tyli.

Antru kart klausiti nesinori. Ne- žinai, žmogus, su kuo turi reikalą. Vars- neles paėjus tylint ir artinantis į mišką mano bendrakeleivis karčiai drėbtelėjo: "Vėdu šį šunytį į mišką pakarti." Na tai čia dabar: kam karti gyvą sutvėrimėlį?

"Matai, tamstėle, kalė atsivedė tris šu- niukus. Du atidaviau kolučių, o šį pa- silikau sau. Vaikai jį labai mylėjo. Šu- nelis bausis ēdunas. Žinai, jaunystė, kyla kaip ant mielių. O tos duonutės ir patiems truksta, šeima didelė. Vaikai rėkia valgy- ti, o čia dar du šuneliai. Manau sau, kas daryti? Vėsiu į mišką pakarti. Pakarsiu, o vaikams pasakysiu: Vilka! suėdė! Išve- džiau vaikams nematant. Ir man gaila gy- vulėlio. Daugel kam siuliau, bet neima. Ką, sako, šuo darbo dienos nepridės. Ži- nai patsai kaip yra kolučių, net šuneliui plutos truksta, o apie kaulus nėra ką kal- bėti."

Pažiūrėjau į šunelį ir sakau: Perleisk jį man.

"Ale, jei tik nori, tamistėle. Imk ir veskis."

Ir parsivedžiau.

Pasisotinus, vyrai užrūkė pypkaite, o šeimininkė su dukrele tvarkė stalą.

—Ačiū, Joniene, už valės, taip malonu tokį vakarą tarp savųjų. Bet laikas žengti savan kampan,—tarė svetys, kilda- mas nuo suolo.

—Simuti, ką tu kalbi, kur tu eisi nak- čia ir dar miškų, dar vilkai užpuls. Nak- vosi pas mus. Čia matai suolas platus, duosiu ir pagaly,—įsikišo šeimininkė.

—Matote, rytą turiu stoti anksti į darbą.

—Eisim kartu,—pridėjo šeimininkas.

—Anksti rytą padarysiu ką karšto už- kąsti ir galėsite eiti į Stalino roratos.

—Velnio išperos, neleidžia net Kalėdas švesti,—nusikeikė šeimininkas.

—Jonai, nerustauk. Tai Dievo valia. Ateis valanda, Kristus nugalės Antikristą, Lietuva bus laisva ir mes grįšime į savo sodybas. Simuti, ar aš tau pasakojau vie- nos mergaitės sapną?

—Ne, Joniene. O ką ji sapnavo?

—Tai paklausyk. Pranašingas sapnas.

—Idomu, pasakok, Joniene.

—Tai atsitiko mūsų vežimo metu,—pradėjo Jonienė. Mes moterys su vaikais vagone buvom sukimštos it pėdai šalinėj. Išvargę, ištroškę, vandens nedavė, atskir- tos nuo savo vyrų, šiaip taip sumigom kaip kuriai pakliuvo. Kas miego kriokia, kas dejuoja, kas verkia, kas aiktėlėja ir vėl nu- tyta. Ir miego nėra ramybės. Staiga vie- na mergaitė gal aštuonerių metų, priglau- dus savo galvelę ant motinos kelių, nesavo balsu suklykė.

"Birutėle, vaikel, kas tau, kas tau?"

—susirupino jos motina.

"Mamute, aš sapnavau baisų sapną."

"Pikti žvėrys užpuolė?"

"Ne pikti žvėrys užpuolė. Mamute, aš sapnavau, rodos, atėjo į Karo Muziejų bausis, barzdoti, pikti žmonės, nuplėšė mu- sų vėliavą, draskė, mindžiojo, spiaudė, kas

tiktai ne lietuviška. Varvaliavo. O, kaip buvo baisu!"

"Vaikel, tai sapnas. Nusiramink ir miegok."

Žinote, mergaitė vėl priglaudė savo galvelę ant motinos kelių ir vėl užmigo. Žinoma, vaikas. Pradėjus švisti ši mer- gaitė pabudo, bet jau linksma, apkabino savo motiną ir pradėjo bučiuoti.

"Na, Birutėle, kas dabar?"

"Mamute, aš vėl sapnavau."

"Gal vėl kokį baisų sapną?"

"Ne, ne, mamute. Šį kartą labai gra- žų."

"Na, papasakok."

"Aš sapnavau gražų, saulėtą vasaros sekmadienį. Tu, mama, tėtis ir aš Karo Muziejuje. Nežinau kaip atsitiko, kad Lie- tuvos suniekinta vėliava vėl sveiko, pakilo virš muziejaus bokšto ir pradėjo plevėsuoti, o Laisvės Varpas skambinti: Laisva Lietu- va, Laisva Lietuva... O žmonių minios: Valio, valio, Laisva Lietuva... Lyg tai būtų šešioliktosios Vasario šventė."

Taip, Viešpats Dievas baudžia ir kar- tais smarkiai baudžia žmogų už nuodėmes arba perspėja, kad nenuslystų nuo doros kelio, bet vėl priglaudžia. Taip ir su Lie- tuva. Mes kenčiam, bet mūsų kančioj glu- di tėvynės atgimimas. Be kančios nėra dangaus.

SALOMEJA NARKELIUNAITE

Lietuva – Modernaus Kolonializmo Auka

Grasė batus

O šitokios kalbos sovietams buvo labai nepakeliui. Dar nebuvo pagrindinės disku- sijos, tebevyko tik svarstymas, ar kolonia- lizmo klausimą įrašyti pilnates ar komite- to darbotvarkėn, kai Chruščėvas, nusiėmęs batą, juo grasė delegatams, kurie kalbėjo apie tai, kad reikia diskutiuoti ir sovietų žinioje esančių tautų laisvės klausimą ir minėjo Lietuvos vardą.

Vėliau per diskusijas, pačią pirmą die- ną Didžiosios Britanijos atstovas priminė, jog tuo metu, kai po Antrojo Pasaulinio Karo britai paleido šimtus milijonų žmonių į laisvę ir nepriklausomą gyvenimą, Sovietų Sąjunga pavergė eilę tautų, o iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos padarė moderniškas kolonijas.

Tada sovietų atstovas ir jų bloko na- riai nepasitenkinimui pareikšti daugė status ir bandė brito kalbą nutraukti, sakydami, kad jis "kišasi į vidaus reikalus."

Ir vėliau, kai tik koks delegatas stip- riau pakalbėdavo prieš sovietinį kolonializ- mą, jam sovietų atstovai atšaudavo, kad tai "vidaus reikalas" ir kad jis neturi teisės apie tai kalbėti. O Jungtinėse Tautose yra tokia tvarka, kad apie valstybės vidaus reikalus negalima kalbėti.

Kalbėjo apie sovietų kolonijas

Bet buvo tokių, kurie sovietams mo- kėjo atsakyti. Pavyzdžiui, Belgijos atsto- vas klausė sovietų, kodėl nesilaikoma vie- nokio masto visiems, kodėl sovietai kalba apie kitų kraštų kolonijas, nors ir laiko tai vidaus reikalu, o kodėl neleidžia kitiems kalbėti apie savo sovietines kolonijas.

Palankių žodžių sovietų pavergtieji kraštai, jų tarpe ir Lietuva, susilaukė iš visos eilės delegatų. Jų tarpe buvo ne tik Amerikos, Europos, bet Azijos ir Afrikos atstovai.

Vieni stipriau, kiti silpniau, bet visi jie reikė įsitikinimą, kad būtų nusikaltimas kalbėti apie senąjį kolonializmą ir reika- lauti jo pasitraukimo, o tyliai apie sovie- tinį kolonializmą, sovietinę imperiją, kuri šiuo metu yra didesnė už caro laikų im- periją.

Dvasinė parama

Vakarietiškojo kolonializmo panaikini- mu Jungtinės Tautos jau senokai rūpinasi, bet, visa nelaimė, šalia šiltų ir užuojautos pilnų žodžių, jos nieko negali pažadėti so- vietų pavergtomis tautomis. Vis dėlto savo deklaracijoje, kuri Afrikos-Azijos kraštų, Jungtinės Tautos sudarančių didžiųjų, buvo, vietoje Chruščėvo deklaracijos, pasi- sakyta prieš visokią plauko kolonializmą.

Šitai galima būtų laikyti laisvojo pa- saulio moraliniu laimėjimu. Gi pavergto- sioms tautomis tai yra nelygningas lažda, kurios jos gali griebtis, kad dvasiniai iš- tvertų savo išlaisvinimo laukimė.

Lietuva irgi kolonija

Vėliau betgi paaiškėjo, kad didžiūma visgi, jų tarpe ypač neseniai laisvę ir ne- priklausomybę gavę Azijos ir Afrikos kra- štai, nori, kad diskusijos vyktų Asamblėjos pilnatyje. Tada ir JAV nusileido. Nusile- do ir kiti vakariečiai, tik pasakė, kad, jeigu taip, tai diskutuokime ne tik vakarų kolonializmą, kuris jau nyksta, bet ir so- vietinį kolonializmą, kuris prasidėjo ir vis labiau plečiasi.

Visame pasaulyje, o ypač Amerikoje esantieji lietuviai ir jų laisvinimo organi- zacijos turėjo nemažai darbo, kai sužinojo, kad tokios diskusijos bus. Lietuviai ir kiti, kurių tėvynės yra sovietų kolonijinėje sis- temoje, lankė paskirų delegacijų vedėjus ar siuntė jiems laiškus, prašydami, kad jie, reikalaudami kolonijų išlaisvinimo, nepa- mirštų, kad ir Lietuva yra kolonija.

Šitokių žygių pasėkioje Jungtinių Tau- tų Generalinės Asamblėjos pilnatyje daug kartų pasauliui buvo primintas tragiškas lietuvių ir kitų tautų likimas. Nors neten- ka laukti, kad nuo to jau Lietuva ir bus laisva, bet šitokias kalbas lietuviams buvo malonu girdėti. Jos nuaidėjo pačioje orga- nizacijoje, apie jas išgirdo ir žmonės vi- same pasaulyje.

KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ SVEIKINIMO KORTELEJ PRIRASYKIT:

"Sveikinu ir pridedu \$1,000.00 dovany pavidale SLA apdraudus."

(Ši dovana Jums kaštus mažiau kaip vienas centas į dieną)

Sveikinimą siųskit dabar, o apdraudus prirašymo formulą turėsit laiko atlikti vėliau, per ištisą gruodžio ir sausio mėnesį. Kuopos organizatoriai, jeigu reikės, mielai pagelbės Jums tą formulą atlikti.

Susivienijimo Deimantinės Sukakties Seimo Atlikti Darbai

PROTOKOLAS

SLA 51-mo Deimantinės Sukakties Seimo, įvykusio 1960 metų liepos mėnesio 11-14 dienomis, Pick-Roosevelt viešbutyje, Pittsburgh, Pa.

(Tęsinys)

Kiekvienam delegatui į posėdį komisija turėtų vartoti sąrašo puslapius, kad surasti jo pavardę, arba turėtų įeinančio pavardę užrašyti. Imtų ilgiau negu vardoaukštilis. Nepriimtinas.

— Įstatų Komisija.

Dr. A. Montvidas rekomenduoja 301 kuopos įnešimą atmeti. Del. Bakanui įnešus, del. Amzie parėmus, seimas 301 kuopos įnešimą vienbalsiai nutarė atmeti.

48. Įnešimas Nr. 6.

Laiko Taupymas Seimuose

Pildomosios Tarybos ir komisijų nariai, kurių raportai yra atspausdinti Seimo Darbų Knygoje, nepriimtini daryti priedinių aiškinimų žodžiu, o tik atsakyti į klausimus, jeigu tokių atsiranda. — Siulo 226 kp. Priimtinas.

— Įstatų Komisija.

Įstatų Komisija rekomenduoja 266 kuopos įnešimą priimti. Del. S. Michelsonui įnešus, del. K. Mačiūnui parėmus, seimas vienbalsiai nutarė palikti, kaip buvo.

49. Įnešimas Nr. 7.

Jaunimo Suvažiavimas Seimo Metu

Lygiagrečiai su Seimu šaukti jaunimo kuopų atstovų suvažiavimą.

— Įstatų Komisija paveda Seimui svarstyti ir spresti.

Apsvarstius šį įnešimą, seimas nutarė pavesti Pildomosios Tarybos nuižiurui.

50. Įnešimas Nr. 8.

Stipendijos Moksleiviams

Skiriama yra stipendija (ne paskola) kas du metai sumoje \$300 vienam SLA nariui ir narei, pasiūlymusiems SLA ir lietuviškos darbuose ir lankant universitetą arba kolegiją, jeigu tokie kandidatai atsiranda nuo vieno iki kito Seimo. Laimėtojai yra paskelbiami laike Seimo. Stipendijų tvarką sudaro ir davimą sprendžia Pildomoji Taryba. — Siulo 313 kp.

— Įstatų Komisija paveda Seimui svarstyti ir spresti.

Dr. A. Montvidas Įstatų Komisijos vardu siūlo šį įnešimą svarstyti. Del. A. Amzie įnešus, del. K. Mačiūnui parėmus, seimas vienbalsiai nutarė pavesti išspresiti šį klausimą Pildomajai Tarybai.

51. Įnešimas Nr. 9.

Delegatų Išlaidų Apmokėjimas

Finansiškai nepajėgias, bet veiklias kuopas sušelpiti iš Centro kasos apmokant jų delegatų keliones išlaidas vykstant į Seimus. — Siulo 308 kp.

SLA šiam tikslui fondo neturi, todėl siūlymas nepriimtinas.

— Įstatų Komisija.

Dr. A. Montvidas Įstatų Komisijos vardu rekomenduoja ir siūlo įnešimą atmeti. Del. V. Amzie Įstatų Komisijos siūlymą paremia. Del. A. Andriulis palaiko 308 kuopos įnešimą. Dėl šio įnešimo pasisakius visai eilei delegatų ir dr. M. J. Vinikui padarius platų paaiškinimą, del. S. Michelsonas pasiūlė diskusijas uždaryti. Del. J. Krasinskas siūlymą paremia, seimas vienbalsiai priėmė del. S. Michelsono įnešimą diskusijas uždaryti. Balsuojant 308 kuopos įnešimą seimas visais balsais prieš tris įnešimą atmetė.

52. Įnešimas Nr. 10.

Apskričių Viršininkai Seimų Delegatais

Siūloma pakeisti SLA Konstituciją ta prasme, kad apskričių valdyboms būtų suteikta daugiau teisių ir jos būtų pripažintos administraciniu vienetu su sprendžiamuoju balsu Seimuose. — Siulo 308 kp.

(Bus daugiau)

SALDAINIŲ SAUJA

Artėja šventės. Nusipirkau saldinių saują.

— Na čia dabar! Jau neturi apie ką įdomesnio rašyti, — sunerims skaitytojas.

Kantrybės. Įdomumas ne visada sa-
vaimi ateina. Jis reikia surasti. Taigi, sal-
dainiai. Skonį žadantieji, akį veriantieji
saldainiai! I margaspalvę, ryškiai žiban-
čią popieriukę įvynioti saldainiai.

Iš tos saldinių saujos pasirinkti patį
kukliausį, į prastutę rusų popieriukę įde-
tą. Žiūrėję šį, kaip anas galėjo atsiųsti
tarp visų kitų ryškiai blizgančių? Ugi tai
Lenkijos gaminy! Ne! Ne kontrabandos
keliu čia atgabentas, bet atitinkama su-
tartinai tarp Lenkijos ir JAV jis čia pateko.
Ir skonis jo nesulaukia. Renkuos kitą iš
tų kuklesnių. Štai melsvam popieriukį įvy-
niotas pailgas saldainis. Skaitau vos įskai-
tomą užrašą: Dodelė. Akim netikiu. Ge-
rai įsižiūriu ar tai ne Lietuvos gamyba.
Tokių pavadinimų garsėjo Lietuvių saldaini-
ai, labiausia vaikų mėgiami. Deje, tai
ne Lietuvos gaminy. Lietuva beteisė. Ji
negali su kitoms valstybėms daryti preky-
bines sutartis. Tas saldainis čia, JAV pa-
gamintas, tik iš Lietuvos vardas jo pasi-
savintas. Be to pavadinimo dar įskaitome:
Trumtet, Stanley's Kliches Candies ir...
tik. Pats saldainis skanus, bet jo įtvartas
visai nepatrauklus, nesiderinąs su kitais
saldainiais. Dabar jau pasirinkau labiau
blizgančius, į du popieriukį įvyniotus —
vienas jų, tų popieriukų, spalvotas ir vir-
šutinis — permatomas. Dabar visų skaitau
užrašus. Jau čia įdomu! Štai saldainis
Izraeli atstovaujantis ir garbingai tiek skoni-
ni, tiek pačiu įtvartu savo šalį atstovauja! Štai
Airių gaminy. Skanus! Va, Angli-
jos. Gal vienas skoningiausias ir skaniau-
sių. Tikrai nusipelnęs į pagirti. Vakarų
Vokietija taip pat gerai saldainio atstovau-
jama. Bet tos saldinių saujos bene pen-
kerių valstybių atstovai visi kartu ir kiek-
vienas atskirai nepraneš JAV saldainius,
išskyrus Šveicarijos šokoladinius.

Žiemos šventės ant nosies kabo. Ka-
lėdos... čia savo turiniu vaikų šventė! Skubu
ir aš prie tos šventės prisidėti. Eiu
nu vaikams žaisliukų nupirkti. Turiu kam

juos įteikti. Tegu jie džiaugiasi — jų die-
nos, jų šventė! Džiugauti, mažieji! Už-
auksit, džiaugsmas bus retesnis svečias.

Taigi, dailaus krautuvėje kas pirkti.
O pirkti yra kas. Gausus pasirinkimas.
Reikia mokėti atskirti beprasmius, vaikams
naudos neteikiančius komercinius žaisliu-
kus nuo pedagoginių — vaikuose išradingu-
mą ugdančius, smalsą sukeliančius, juos
auklėjančius.

Štai skalbimui mažutė skalbyklėlė, lė-
lių drabužėliams skalbti. Gera, tik jau se-
niai JAV vartotos tokios skalbimo mašinos
modelis, ranka sukamas. Pavėluotas žais-
liukas. JAV gyvenimas ji jau gerokai ap-
lenkė. Susidomėjau kas tokį pagaminio.
Užrašas rodo, kad jis Japonijoje gamintas.
Na, tai tau! Apžiūrėję dvi lėlytes. Gra-
žios, tik jų drabužėliai man netinka — rytie-
tiški. Hm, taip, Japonijos gaminy. O štai
meškiukas. Patvarus, gražiai padary-
tas, net erzinantis. Tai Vokietijos gami-
nys. Automobilukas. Senas amerikinių
automobilių modeliukas. Čekoslovakijos ga-
minys! Po šimto pyptkių, devynių cibukų!
Nejaugi JAV tiek atsilikusios, kad net ne-
pajėgia savos gamybos saldainiais ir žais-
liukais savo sodriai želiantį atžalyną — bu-
simus JAV gyvenimo kūrėjus — saldainiais
ir žaisliukais aprūpinti Sirstu. Net įvai-
rių, nevisai skoningų medžiagų, siuvamų
mašinų iš Japonijos esama įvežtų. O kur
dar foto aparatai, žiuronai ir kiti panašūs
daiktai iš įvairių šalių čia suvežti? Ir mes
juos perkam, kitas šalis savo doleriais re-
miam. Ir dažnai perkam prastesnės gamy-
bos iš kitų kraštų atvežtas prekes už čia,
JAV pagamintas. Ir retais atsitikimais jas
pigiau nusiperkam. Kur mūsų skonis, ap-
sukrumas.

Galvoju. Mano tėvas, savarankus
ukininkas, dar mums mažiems vaikams sa-
kydavo: Jei neparduosi, tai neturėsi nė už
ką pirkti. Ne tas turtingas kas kišenę pi-
nigą laiko, bet tas protingas kas tą pinigą
leidžia apyvartoti.

JAV kitoms šalims daug parduoda
stambios pramonės gaminių, kaip automo-
bilių, žemės ūkiui įvairių įvairiausių mašinų
ir daug ko kito. Kad anos šalys būtų pa-

jėgios įpirkti, dera ir pirkti ką jos pas save
pasigamina. Ukiniame gyvenime būtinas
toks prekybinis mainas. Reikia, kad ba-
lansuotųsi, lygsvara būtų išlaikyta.

Bet štai šnekama apie dolerio įpirki-
mo pajėgumą galimą susyvarimą. Vadi-
nasi, JAV daugiau palieka dolerių negu jų
kitais keliais atgal grįžta. Ukio gyvenime
tai nesveikas reiškinys, lygus kas kunui vė-
žio liga.

Kodėl doleris neskuba atgal į savo tė-
vų žemę sugrįžti, o linkęs svetur palaidunu
virsti?

Gal JAV gyventojai pas save per daug
nuperka iš kitur atgabentų prekių? Gal
savos gamybos svetur mažiau parduoda?
Dalinai taip.

Bet, JAV laisvės šalis. Kas nori jos
gyventojų, tie kur nori gali išvykti pasidai-
ryti, svečiuotis. Tokių kasmet išvyksta
svetur turistais paviešėti šimtai tūkstančių,
jei ne milijonas kitas. Jie kasmet daug iš-
veža dolerių svetur. JAV tiek turistų iš
kitur nesusilaukia. Kitų šalių gyventojai
ukiškai dar nėra tiek pajėgūs, kad galėtų
didėsiais skaičiais viešėti JAV. O kur
kitur dar JAV kariuomenės bazių išlaiky-
mas? Ana, neabejotinai, kad Vakarų Vo-
kietija dėka tų JAV karinių bazių žymiai
pakėlė savo ūkį. Tai brangiausi turistai,
kurie ne tik daug pinigų palieka, bet ją,
Vokietiją, dar apsaugo.

Tai vis nesveiki ukiniame gyvenimui po-
kariniai reiškiniai. Karo veiksmas seniai
jau visuose frontuose nutrauktas, bet ginklai
nepadėti. Jie kalami. Visų tų nūdienio
gyvenimo blogybių, piktybių galai subėga
į Kremlį. Ir toje saldinių saujoje gludi
anų blogybių padariniai — nors į menką po-
pieriukį įvyniotas Lenkijos saldainis, bet
ir toks įsileidžiamas į skoniui išleptas
JAV. Lenkuos tie saldainiai perkami pigia
kaina, o JAV pirklys jo kainą priartina
amerikinį. Jis turi didesnę pelną tokį sal-
dainį parduodamas negu vietos gamybos.
Urminkiniai pirkčiai zuja po užsienį pigesnių
prekių ieškodami, kad pas save jas gera
kaina parduotų. Tuo dalinai smukdoma
vietos pramonė. O kaip vietos pramonė
arba teisingiau sakant, jos kai kurio
branžo įmonės smukdomos, jų pelnai ma-
žėja, tai jų savininkų ieškomos progos tur-
mus kapitalus įjungti į darbą svetur, bet
ne pas save. Tai ir šia srove teka doleris

į užsienį.

Na, nieko baisaus, bauginančio. Dole-
rio sprandas kietas. Jis atlaikys. Atlai-
kys, jei susimes juo susirūpinti, kam rupi
JAV šalies visų vartotojų reikalai, o ne
vien "alkanųjų" milijonierių likimas.

Sventės pasilieka šventėmis. Mes dar
pajėgūs mūsų atžalynui supirkti saldinių,
žaisliukų iš visų šalių ir pasirinkti kas gra-
žesnio, vertingesnio, o ne vien kas pigesnio.
Sakoma: pigią mėšą ir šuo neėda.

drabužių eilutė — Anglijoje.

Gersim kavutę iš Brazilijos. Užkan-
džiausim kumpių iš Lenkijos atvežtu, nors
patys tenyškiai lenkai tokių kumpių nėra
pajėgūs įpirkti, o tik juos pagaminti. Ir
švenčių proga gal ne vienas mūsų svaigin-
sis gėralais iš Prancuzijos. Ir kai kas
pirks avalynę pagamintą Šveicarijoje, o
o ką turėsime savo? Pagalvokim, kad
nebeliktų savas tik kunas.

ANTANAS GRINIUS

Visi Nariai Dažniau Lanky- kime Kuopų Susirinkimus

Kalėdos — gaudoriams bėdos, saky-
davo žmonės Lietuvoje. Ir kokios gi jam
bėdos? Jei tu Kalėdų taip visi laukia.

Lietuvoje buvo toks paprotis. Ukini-
kas, kitaip tariant gaudorius, reikalingas
sau darbo jėgas, berną ar mergą, pa-
samdydavo iki Kalėdų. Kalėdoms artinan-
tis jis turėjo prieš akis šiuos rūpesčius:
Kalėdoms atėjus jis jau berno ar mergos
netekęs. Jiems išeinant algą apmokėti. Ir
be to kitą berną ar mergą susirasti.

Nors mes ir ne gaudoriai. Nei berno
nei mergos nesamdomė, bet haigiantis
seniems metams ir ateinantiems naujiems
irgi panašų reikalų, kaip kad mūsų ukini-
kas turime.

Kaip mes, taip žinome mūsų senosios
kuopų valdybos baigia savo terminą ir mes
gruodžio mėnesyje turėsime jas išrinkti
naujas. Kaip kad pastebėma mūsų nariai
vis mažiau ir mažiau kuopų susirinkimus
telanko. Ir ateina, tai tik tam, kad susi-
mokėjus mokėstį. Susimokėjo — žiūrėk

S.L.A. Kuopų Veikla

Detroit, Michigan

SLA 352 KUOPOS

visų narių susirinkimas įvyks
sausio mėnesio 8 dieną, sek-
madienį buv. lietuvių namuo-
se tuoj po pamaldų.

Pirmąjį sausio mėn. sekma-
dienį, dėl Naujų Metų šven-
tės susirinkimo nebus. Kuop-
os valdyba linki visiems kuop-
os nariams laimingų ateinan-
čių metų.

Kuopos Valdyba.

Rockford, Illinois

SLA 77 KUOPOS

narių susirinkimas neįvyks
1961 metais sausio 1 dieną
dėl to, kad Nauji Metai. Susi-
rinkimas įvyks sekmadienį,
sausio 8 dieną Lietuvių Klu-
bo salėje. Nariai įsitęmę
dieną ir dalyvaukite susirinki-
me sausio 8 dieną.

Korespondentas.

Cleveland, Ohio

Ponia Baltrukonienė Jau Apleido Ligoninę

Susivienijimo veteranė Ona
Baltrukonienė nelaimė patiko
ligoninėje. Ji nuvyko į ligoni-
nė patikrinti sveikatą, ten
puolė ir skilo jos blube kau-
las, ji turėjo pasilikti ligoni-
nėje ilgesniam laikui ir buvo
operuota. Dabar jau parvežta
į namus, bet negali vaikščio-
ti, ims laiko kol klubas įskilęs
kaulas suaugęs. Ją namuose
prižiūri jos dvi dukros Elena
ir Alvinas.

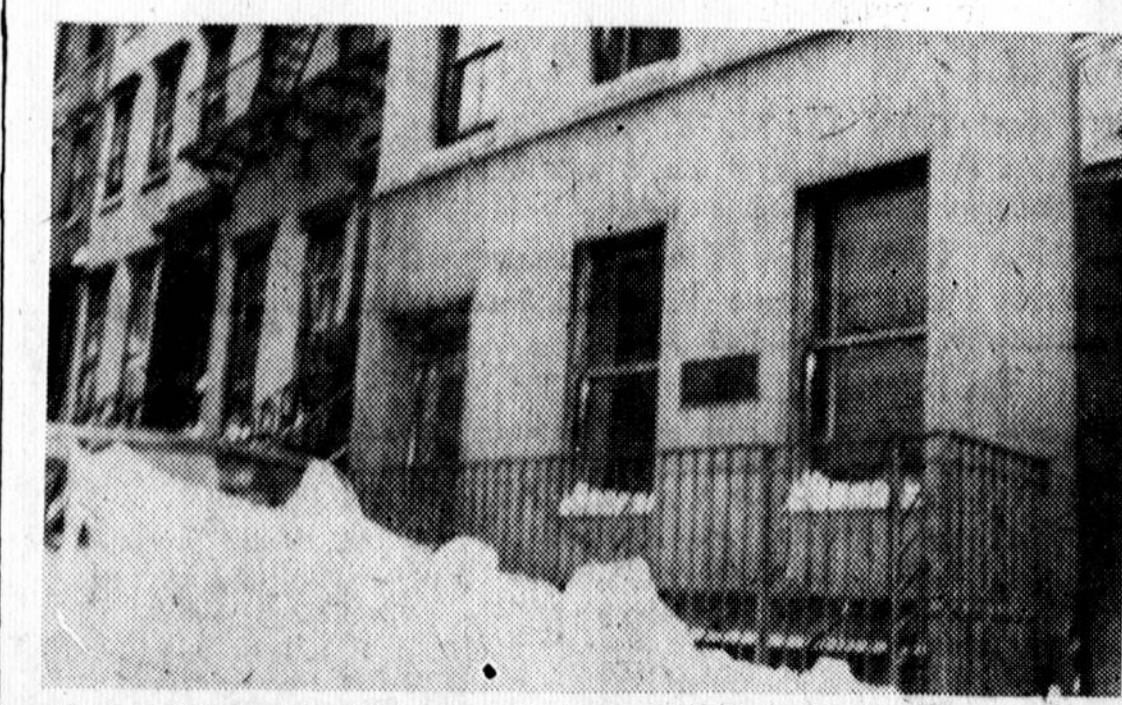
Aš linkiu Susivienijimo ve-
teranei greitai pasveikti ir
grįžti prie savo kasdieninių
pareigų. Jos trečioji dukra,
Julė Rastenenė, sužinojus
apie savo mamos susirgimą,
iš Baltimorės buvo atvykus ją
aplankyti ir prabuvo pas ma-
mą apie 9 dienas.

Kaimynas.

Philadelphia, Pa.

SLA 135 Kuopos Veikla

SLA 135 kuopos įvykusia-
me susirinkime šių metų gruo-
džio mėn. 4 dieną buvo priim-
ti 4 nauji nariai, butent: Pe-
tras Mintalas su šeima, tai yra
tėvas, motina, sunus ir duk-
tė.

SLA NAMAS NEW YORKE APSNIGTŲ KALĖDŲ METU

tė. Liepos mėnesio susirinki-
me buvo priimta dvi pilnos
šeimos: Leonardas Surkevi-
čius, jo žmona, sunus ir duk-
tė, ir Juozas Jankauskas, jo
žmona ir duklė. Tai yra trys
šimtaprocentinės šeimos, ku-
rios paskutiniu laiku prisira-
šė prie SLA. Šias šeimas pri-
rašė mūsų kuopos organizato-
rius Zigmas Jankauskas.

Sekantis mūsų kuopos su-

sirinkimas šaukiamas 1961
metais sausio (January) mė-
nesio 8 dieną. Visi nariai yra
kviečiami, būtina dalyvauti
šiam susirinkime, nes yra la-
bai svarbus reikalas. Bus ren-
kama nauja valdyba 1961 me-
tams, todėl visi kuopos nariai
pribūkite ir naują valdybą iš-
sirinkite. Susirinkimas įvyks
Lietuvių Muzikalėje svetainėje,
2715 East Allegheny Avenue.
Tad iki pasimatymo susirinki-
me gruodžio 8 dieną.

G. Palaitis,
SLA 135 kuopos sekr.

Los Angeles, Calif.

KALĖDŲ EGLUTĖ

Kaip ir kiekvienais metais,
įvairių tautų eglutės įrengia-
mos Barnsdal Parko patal-
pose. Lietuviškos eglutės ruo-
šimu rūpinosi Los Angeles
Liet. Bendruomenės Apylin-
kės valdyba, talkininkaujant
arkitektui Edmundo Arbo-

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų

KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ švenčių proga
širdingai sveikiname SLA Pildomosios Tarybos
narius, TEVYNĖS redaktorių p. M. L. VASIL,
visą redakcijos ir administracijos štabą ir visus
SLA narius!

Linkime sekančiais metais suglaustomis jė-
gomis našiais darbais stiprinti mūsų garbingą
organizaciją ir nepalužti Lietuvos vadavimo dar-
buose.

SLA 134-tos Moterų Kuopos
Valdyba ir Visos Narės,
Chicago, Illinois.

Arbačiausko.

Eglutė galima apžiūrėti
kasdien nuo 5 val. vakaro.

Naujų Metų Sutikimas

Los Angeles Lietuvių Ben-
drumenės Apylinkės valdy-

ba kviečia visus lietuvius at-
silankyti į jos ruošiamą Nau-
jų Metų sutikimo balių. Gra-
žios Baces Hall patalpos 600
vietų talpos. Rezervacijos tel.
NO 4-2910. Kaina asmeniui
6 doleriai. J. Andrius.

Amerikos Lietuviu Veikla

Tai buvo linksmos Kalėdos per keliolika metų New Yorko miesto vaikams iš priežasties veiklių tarnautojų New York Telephone Company, kurie pido Kalėdines tradicijas įvestas 1917 metais, turinčio apie 9,000 lėlių ir kitokių žaislų švenčių metu išdalinimui vaikams 101 ligoninėje, namuose pastatytuose tam tikslui didžiajam New York'e. Vieną iš telefono kompanijos merginų, kuri tarnauja išdalinimui dovanų, Agnes Zedar, lietuvių kilmės.

Lietuvos Pasūniniųbės Washingtono žinios

Lietuva Kalėdų Iškilmėse Washingtono 3. m. gruodžio mėn. 13, 23 ir 25 d.

Washingtono Karo Apygardos Viršininkas kartu su Christmas Pageant of Peace Pirmininku ruošia Kalėdų istoriją paveikluose ir Kalėdų muzikos koncertą 3. m. gruodžio mėn. 18 d. Koncerto programoje JAV karo orkestras sugrįš ir kariuomenės chorai sugrįš. Abudu dainininkai klausytojų buvo šiltai priimti. Rutos Ansambliui dirigavo jo vedėjas muzikas Kačanauskas.

Iškilmės įvyks 8 val. vakare Constitution Hall, Washington, D. C. Įėjimas su pakvietimais. Tą pačią dieną po pietų, 5 val. tas pats koncertas įvyks ten pat. Įėjimas po piet bus laisvas.

2. 3. m. gruodžio mėn. 23 d. 5 val. po piet JAV Prezidentas uždegė šviesas ant J. A. Valstybių ir Tautinių Kalėdų Egluties parke prie Baltųjų Rūmų. Toje pačioje vietoje bus ir Lietuvos Pasūniniųbės Eglutė, papuosta lietuviškų motyvu šiaudinukais. Eglutė pamušalus pagamino Chicago's Kazimierietės Seseles M. Gratijs vadovybė. Iškilnių metų lietuvių A. Vitenaitė, pasipušusi tautiškais drabužiais, įeikis Vaikelui Jėžiui simbolišką dovanėlę.—

3. 3. m. gruodžio 26 d. 8:30 val. vakare, Lisner Auditorijoje, įvyks The Christmas Pageant of Peace Festivalis, su įvairių tautų muzika ir tautiškais šokiais. Baltimore's Lietuvių tautinių šokių trupė, vadovaujama p. Brazausko, pasirodys. "Rugėlius", "Bledingėlę" ir "Mauną". Kai kurios išvardytos programos dalybos bus transliuojamos per televiziją.

Brooklyn, N. Y.

Vai lėkite dainos, iš vargo nupintos... (Brooklyn Operetės Choro Koncertas)

Sų metų prieškalėdinių parengimų laikotarpyje Brooklyn Operetės Choras suruošė vietos lietuvių visuomenei tikrai pasigėrėtiną dainos vakarą. Šis Operetės Choro metinis koncertas, įvykęs Schwaaben salėje, buvo įdomus dar

sios palaikymo mūsų ateiviuose. Pažymėtina, kad operetės choras jau ruošiasi minėti savo gyvavimo 50 metų sukaktį. Suprantama, kad per tą laiką choro dainininkai jau keitėsi po keliolika kartų. Dabar jame dalyvauja tiek reiki tiek naujieji ateiviai. To laikotarpio choro vaidmuo New Yorko lietuvių visuomenėje yra labai žymus. Linkėtina jam pasiekti dar didesnių laimėjimų ir nuopelnų.

Detroit, Michigan

Buvo Rodoma Filma

Š. m. lapkričio mėn. 20 dieną Lietuvos Vyčių suvažiavimo proga Jokubas Stukas Detroito lietuvių Reedemer parapijos salėje rodė filmą iš Ma-kvos, Berlyno, Vilniaus ir Kauno šių laikų gyvenimo.

Jokubas Stukas pats per praeitą Velykas buvo Lietuvoje ir prieš rodant filmą žodžiu paaiškino ką jis ten matė ir girdėjo. Keletą svarbesnių jo pasakymų čia ir paminėsim.

Jis sako: Tie žmonės, kurie buvę Lietuvoje ir čia atvažia-

Pastoviosios Komisijos

(Atkelta iš 2 puslapio)

J. VAIATKA

125 Seventh Avenue

Paterson, N. J.

A. GUSTUS

10 Bamford Avenue

Hawthorne, N. J.

V. VIREICKAS

277 Union Street

Jersey City, N. J.

J. MALDUTIS

795 Portion Road

Lake Ronkonkoma, L. I.

GIEDRE AVIZONYTE

51 Maple Avenue

Bay Shore, L. I. N. Y.

J. AUDENAITIS

252 Cleveland Street

Brooklyn 8, N. Y.

B. ANSKOLYTE

138-34th Street

Union City, N. J.

G. VAICUNAITIS

730 Ridgewood Avenue

Elizabeth, N. J.

J. TRECIKIENE

311 Walnut Street

Newark, N. J.

RUTH BUDVITIS

34 Oliver Street

Cambridge 38, Mass.

N. BAJORAS

160 Seneca Street

Pittston, Pa.

CHRISTINE AUSTIN

5717 Peoria Street

Chicago 21, Ill.

J. MILLERIUTE

1030 Central Street

Evanston, Ill.

Jaunuolių Komisija

Kanadoje

J. STRAZDAS

1620 Pinetree Cr.

Port Credit, Canada

J. PRETKSAITIS

572 Dufferin Street

Toronto, Canada

I. SAJAUKA

157 Pleasant Avenue

St. Catharines, Canada

L. RADZEVICIUS

55 Riverwood Parkway

Toronto 18, Canada.

G. J. VELVIVIS

54 St. Annes Road

Toronto 3, Canada.

Palinksiminkite savo artimuosius Kalėdoms ir Naujiems Metams!

Kad siuntinys artimuosius pasiektų šventės reikią jį išsiųsti tuojau, neatidėliojant.

Reikalingi patikimi, kruopščiai ir greitai mūsų firmos patarnavimu

SIUNTINIAI SIUNCIAMI Į SOVIETŲ RUSIJĄ

LIETUVŲ, UKRAINŲ, BALTUDIJŲ, LATVIJŲ, ESTIJŲ IR KITAS RESPUBLIKAS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 West 14th Street, New York 11, N. Y. Tel. Chelsea 3-2583

Lapkričio ir Gruodžio mėnesiais atidaryta nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro nuo pirmadienio iki šeštadienio. Sekmadieniais 9-4.

141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430

Lapkričio ir Gruodžio mėnesiais atidaryta nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro nuo pirmadienio iki šeštadienio. Sekmadieniais 9-4.

MUSŲ SKYRIAI

39 Raymond Plaza W. 132 Franklin Avenue 900 Literary Road

NEWARK, N. J. HARTFORD, CONN. CLEVELAND 13, OHIO

Tel. Market 2-2877 Tel. Chapel 6-4724 Tel. Tower 1-1461

332 Fillmore Avenue 359 W. Broadway 11339 Jos. Campau 632 W. Girard Avenue

BUFFALO 6, N. Y. SO. BOSTON 27, MASS. DETROIT 12, MICH. PHILADELPHIA 23, Pa.

Tel. Mohawk 2674 Tel. Andrew 5-5040 Tel. Townsend 9-3880 Tel. Walnut 5-8878

1855 West 47th St. 3216 Sunset Blvd. 217 East Hennepin Ave.

CHICAGO 9, ILL. LOS ANGELES 26, CALIF. MINNEAPOLIS 14, MINN.

Tel. TL 6-2674 Tel. NORMandy 5-9887 Tel. FEderal 2-4908

Mūsų didžiulė firma, turėdama tūkstančius patenkintų klientų, 100% garantuoja pristatymą. Kiek vienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatui pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įrašysite į mūsų katalogą, kurioje rasite informaciją apie naujas mūsų firmos patarnavimus.

vę sako arba rašo, kad Lietuvoje žmonės yra laisvi ir gerai gyvena — meluoja. Arba jie ten budami nieko nematė. Kaip arkliai užveda akinius, kad jis į šoną nematytų, taip ir jiems Lietuvoje komunistai uždėjo tokius akinius ir jie ten nieko nematė. Ir tokie žmonės čia parvažiuojo rašo, kad Lietuvoje žmonės gerai gyvena ir visą laisvę turi. Ot kokias ten laisvės — sako Stukas. Buvau Vilniuje ir negalėjau nuvykti į čia pat pašonėje esančią savo tėviškę — Alantą. Turėjau priskirtą palydovą, kuris visą laiką man ant kulnų minė ir nei sekundės iš akių nepaleido. Viešbutis, kuriame gyvenau, turėjo slapčius įrengimus ir viską ką tik aš su kuo kalbėdavau, perduodavo jiems.

Tokia yra tikybos laisvė. Iš 33 bažnyčių Vilniuje 4 tevalkia. Kitos paverstos muziejais, sandėliais arba uždarytos stovi. Kauno Priskelimo bažnyčioje fabrikas įrengtas. Lankyti bažnyčias irgi yra daromos kliutys. Mokiniais lankantiems bažnyčių mokslo pažymėjimai mažinami. Tarnautojai lankantieji bažnyčią, neskiriami geresniems darbams ir gali būti net atleidžiami iš darbo. Todėl jaunimas ir tarnautojai, dėl šios priežasties bažnyčias lankyti viešai vengia. Bet šiaip bažnyčios yra pilnos ir net perpildytos.

Paklausus, man mano gimininių kodėl jie man neleidžia aplankyti mano tėviškės, jie man atsakė: Kaipgi jie leis. Stogai kiau, sienos supuvusios, baigia griuti. Lietus ant galvos lija. Niekas jų netaiso. Niekas ne musų.

Krautuvės languose yra dar kokių dešingalių pakabinas. Užsik ir krautuvę, tuščia.

Kostiumas kainuoja 2,100 rublių, o darbininko mėnesinis uždarbis 700 rublių. Kostiumui nusipirkti reikalinga dirbti tris mėnesius nevalgant ir niekam kitam neleidžiant.

Yra kai kas ir gero padaryta. Petrušinių elektros įėjainė pastatyta neblogo. Teko kalbėtis su vienu senuku. Jis man sako: Ruskis kai neš kudasį iš Lietuvos jos neišsineš. Liks ji mums.

Teko pastebėti, kad beveik visi Lietuvos gyventojai tiki į išsilaisvinimą ir atsistatantį nepriklausomą Lietuvą. Tikėjime ir mes, kad greitai laiku Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma. Ir mes visi galėsime į ją važiuoti. Baigė savo paaiškinimus J. Stukas. A.

PRO MEMORIA

1960. X. 25 DIENA

Nr. 552.

Savo š. m. rugsėjo 7 d. Pro Memoria, Nr. 454, esu išsiuntinęs tekstą savo interview, kurį daviau š. m. rugp. mėn. 7

SLA Pagalbos Ranka

Savaitinė Atskaita Išmokėtų Pomirtinių ir Ligoje Pašalpų

Čekiai Išrašyti ir Pasiekti Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Prezidentui ir Išdėlioti Pasirašyti Gruodžio 17, 1960 Metais

Išmokėtos pomirtinės

ELZBIETA BLASKIS, 38 kp., Brooklyn, N. Y., gimusi kovo 12, 1883 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gegužės 6, 1923 m.; pridėtinę apdraudą pasirašė gegužės 19, 1959 m. Mirė lapkričio 30, 1960 m. Velionės dukteriai Helen Tulaba pomirtinės išmokėta \$1,100.00

STEPONAS BARTKUS, 185 kp., E. Chicago, Ind., gimęs spalio 15, 1885 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė vasario 1, 1916 m. Mirė spalio 27, 1960 m. Velionio žmonai Jennie Bartkus pomirtinės išmokėta 150.00

JURGIS GASKA, 272 kp., Amsterdam, N. Y., gimęs balandžio 23, 1885 m., Lietuvoje. Mirė lapkričio 27, 1960 m. Velionio žmonai Katrei Gaskienei pomirtinės išmokėta 387.00

Viso \$1,638.00
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$158,572.16

Išmokėtos ligoje pašalpos

S. BAGDONAS, 50 kp., Binghamton, N. Y., sirgo 12 savaitę \$129.00
M. GRAZIS, 87 kp., So. Omaha, Neb., sirgo 3 sav. 3 d. 54.00
A. MACULIS, 104 kp., Pittsburgh, Pa., sirgo 5 sav. 6 d. 19.01
K. GAIZUTIS, 136 kp., Cleveland, Ohio, sirgo 4 sav. 4 d. 21.00
S. BARTKUS, 185 kp., E. Chicago, Ind., sirgo 12 savaitę 108.00
H. CHVEDUKAS, 236 kp., Toronto, Canada, sirgo 3 sav. 1 d. 42.00
B. RADAVICIUS, 342 kp., Easton, Pa., sirgo 3 savaites 18.00
V. RAKSTYS, 352 kp., Detroit, Mich., sirgo 12 savaitę 109.50
A. LAURUTIS, 371 kp., Cambridge, Mass., sirgo 4 sav. 3 d. 45.38
J. NARBUTAS, 123 kp., Montreal, Canada, sirgo 1 sav. 6 d. 24.00
J. ŠARAPNICKAS, 278 kp., St. Catharines, Canada, sirgo 2 sav. 72.00

Viso \$641.89
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$29,246.95

M. J. VINIKAS,
SLA Sekretorius.

d. 12 val. per WEAM radijo stotį Pavergtų Tautų Savaitės proga. Tekstą buvo multiplikavusi WEAM radijo stotis.

Šiuo noriu pranešti, kad patikrinus mano įkaltą tekstą ir WEAM stoties atspausdintą, yra pastebėtos šios dvi klaidos:

1). pusl. 3, eil. 19, skaitant nuo viršaus, atspausdintas žodis "suppressed", turi būti: "intensified".

2). pusl. 4, eil. 22, skaitant nuo viršaus, atspausdintas "of July 12, 1960", o turi būti "of July 12, 1920".

Malonėkite tai, Jusų turimam interview egzemplioriui, atitinkamai pataisyti. Gauna: gavusieji Pro Memoria, 454. J. K.

Iš Vilniaus konservatorijos — Vilniaus konservatoriją baigė 70 studentų. Į šią laidą įeina muzikinių specialybių studentai, 11 dramų aktorių ir pirmoji 20 absolventų.

PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY, Inc.

ir visi SKYRIAI

Sveikina savo Klientus ir Draugus

su

KALEDŲ ŠVENTĖMIS IR NAUJAIŠ METAIS

HITLERIS IR MUSSOLINI

"Laisvosios Lietuvos" 3-13, 1959, numeruose tilpo:

1. Rachelės Mussolini idomus, gausiai iliustruoti pasakojimai apie savo vyrą Benito. Kartu apžvelga antrojo pasaulinio karo eiga ir Mussolini santykiai su Hitleriu.

2. Konkursiniai straipsniai temomis: "Kokios specifinės priežastys pastumdė dalį Amerikos lietuvių į komunizmą ir kokių priemonių turėtume imtis, kad visus ar bent dalį būtų galima sugrąžinti į tikrųjų lietuvių tarpą.

Prisuntę \$1 gaus visus numerus su šiais ir kitais įdomiais straipsniais. Prisuntę \$5 metinės prenumeratos gaus šiuos numerus veltui. Rašyti:

LAISVOJI LIETUVA, 911 W. 32nd St., Chicago 8, Ill.

Kas nori skaityti su jokia partija nesurištą laikraštį ir išgirsti objektyvų lietuvišką žodį visais svarbiais klausimais, tas skaityk 8-10 puslapių savaitraštį NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" turi daug rimtų bendradarbių visuose kontinentuose ir duoda daug žinių iš lietuviškosios bendromės ir visos žmonijos gyvenimo sričių. PRENUMERATA: metams visur 6 dol., visose Amerikose — 5.50, Kanadoje — 5 doleriai. Už laikraštį galima mokėti dalimis — pusmetiais, ketvirtimis ir nuo to kaina nekinta. NAUJAI ATVYKĘ "NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ" gauna bargin ligi jie gauna darbą ir užsidirba.

7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Canada
ADRESAS: "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

ISEJO NAUJA KNYGA AMERIKOS IDOMYBĖS

Parašyta S. MICHELSONO vaizduojant padirbtą Amerikos

JOJE APRAŠOMA:

Apie kelionę Alaskon; Vaizdai nuo Atlanto iki Pacifiko; Darbininkų fabrikai Vakaruose; "Proletariato diktatura"; Išpuoliai iš Kalifornijos; Raudonmedžių imperija; Aple Hollywood žvaigždės; Kaip lietuvis vynu daro Amerikos dykumos; Mirties Klonis; Suakmenėjus miškas; Yellowstone Parkas su verdančiais šaltiniais; meškomis ir tt.; Grand Canyon tarpekis; Išpuoliai iš Meksikos, Bulli kava; Pas mormonus: ju tikiu, praeitis ir dabartis; Elzas, kuriame žmogus neskaista; Neišmatuoti Texas valstijos turtai; Floridos Valzdas; Jaunystės šaltinis; Kaip gyvena rezervatų indėnai; Nuostabus požemio urvas; Upė po žeme; Žuvys be akių.

Ir daug, daug kitų idomybių! Su gražiais paveikslais. Išleista knyga tuoj pat pasiuosime. Kaina tik 75 centai. Užsakymus ir pinigų prašome siųsti šiuo adresu

"KELEIVIS"

636 East Broadway So. Boston 27, Mass.

NAUJIENOS

Pirmas ir geriausias lietuvių dienraštis Amerikoje

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnėje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse. NAUJIENOS spausdina vėliausias, tiksliausias ir įdomiausias žinias iš lietuvių ir kitų tautų gyvenimo. NAUJIENOS spausdina svarbiausius lietuvių gyvenimo reikalus liečiančius straipsnius ir "Kritikos bei polemikos" skyriu leidžia visiems pareikšti savo nuomonę. NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: JAV ir Kanadoje — \$11.00 metams, \$6.00 — pusei metų, Kitose valstybėse — \$14.00 metams, \$7.00 — pusei metų, Chicagoje — \$13.00 metams, \$7.00 — pusei metų. NAUJIENAS gausite, jei pasiųsite čekį arba money Orderį tokiu adresu:

1739 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois